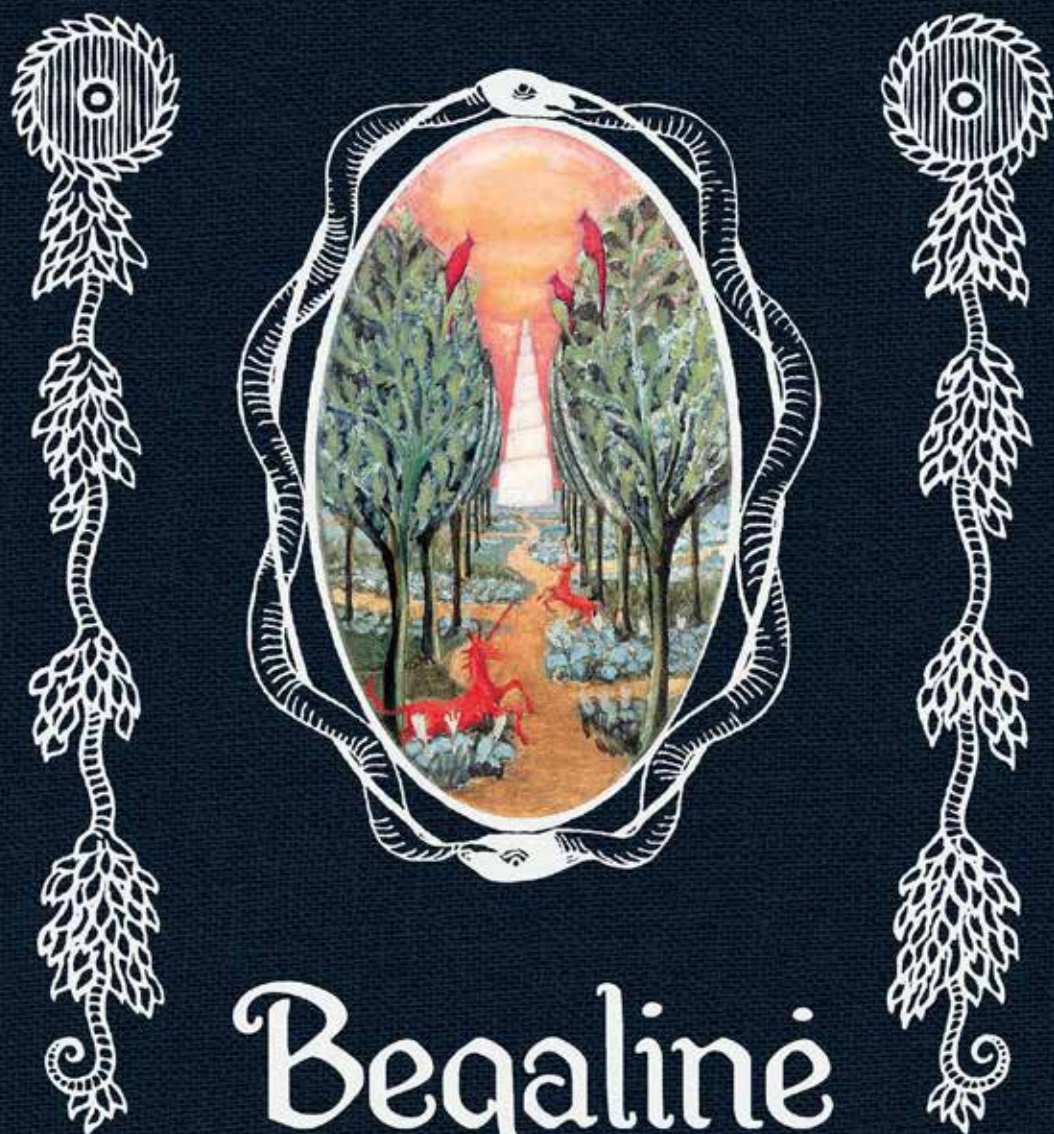
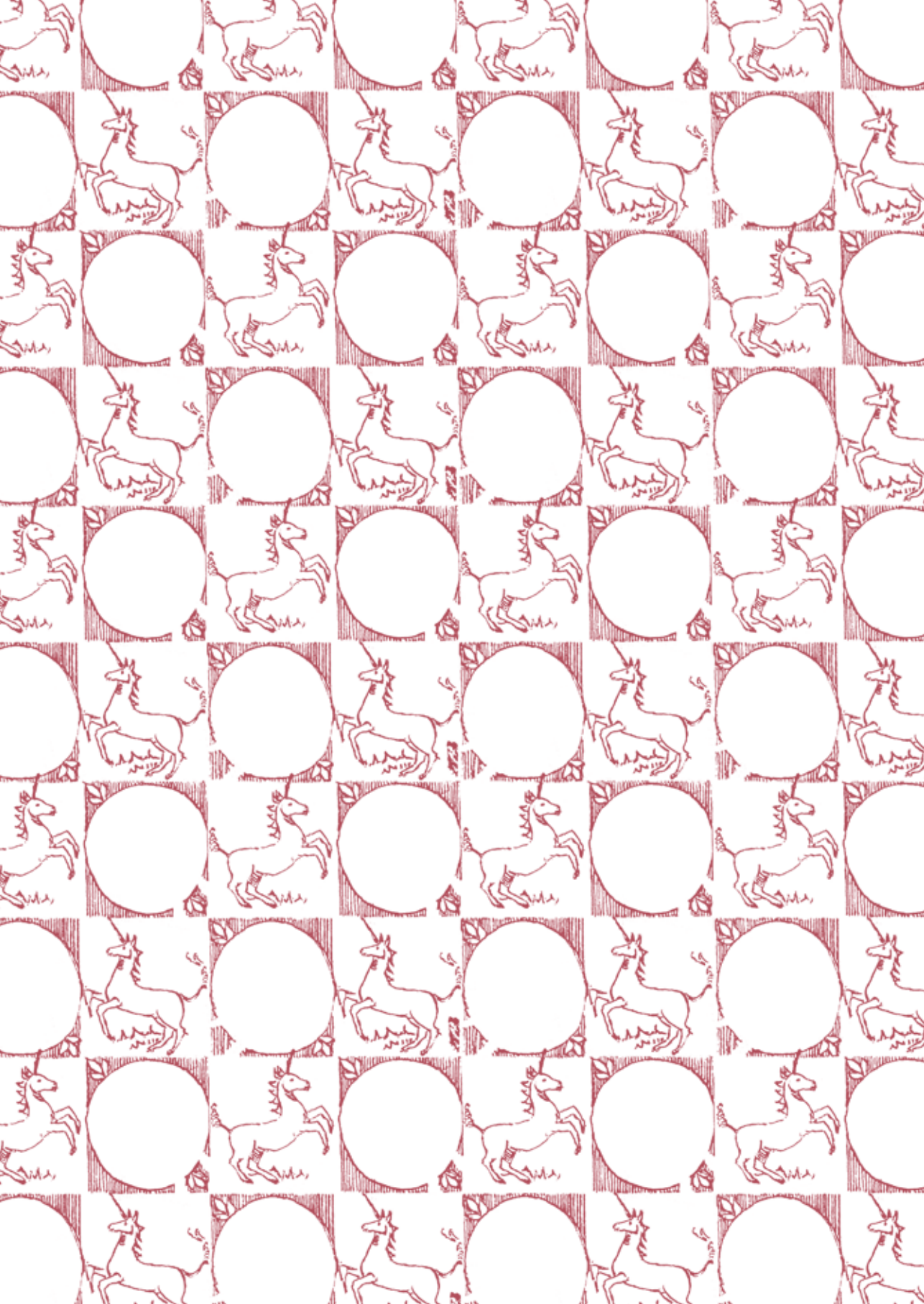

Michael Ende

Begalinė istorija

Versta iš:
Michael Ende
DIE UNENDLICHE GESCHICHTE
Thienemann-Esslinger Verlag GmbH, Štutgartas, 1979

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Michael Ende, 1979

© Iliustracijos, *Thienemann*, 1979

Pirmą kartą 1979 metais vokiečių kalba pavadinimu

Die unendliche Geschichte išleido *Thienemann-Esslinger Verlag GmbH* leidybos ženklas, Štutgartas, Vokietija.

Išleista susitarus su *Thienemann-Esslinger Verlag GmbH*, Štutgartas, Vokietija.

Visos teisės saugomos.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Teodoras Četrauskas, 2018

© Leidykla „Nieko rimto“, 2018

ISBN 978-609-441-538-8

Michael Ende

Begalinė istorija

Iš vokiečių kalbos vertė Teodoras Četrauskas

Vilnius
2018

Antikvariatas

Antikvariatas

Antikvariatas

Savininkas Karlas Konradas Koreanderis

Šis užrašas puošė stiklines mažos krautuvėlės duris, tačiau taip jis, aišku, atrodė tik tada, kai iš apytamsės patalpos pro stiklą žiūrėdavai į gatvę.

Lauke buvo niūrus, šaltas lapkričio rytas ir lijo kaip iš kibiro. Lašai stiklu ir raitytomis raidėmis tekėjo žemyn. Pro duris buvo matyti vien lietaus dėmių išmarginta siena kitoje gatvės pusėje.

Staiga kažkas plėšė atplėšė duris, kad net maža žalvarinių varpelių kekė, kabojusi virš jų, ėmė nervingai skimbčioti ir ilgai negalėjo nutilti.

Tą triukšmą sukėlė mažas, storas kokių dešimties ar vienuolikos metų berniukas. Tamsiai rudi šlapi plaukai draikėsi ant jo kaktos, paltas buvo lietaus permerktas ir varvėjo, ant peties kabėjo mokyklinis portfelis. Berniukas buvo truputį pablyškęs ir uždusęs, tačiau dabar, rodės, visai užmiršo, jog ką tik skubėjo, ir kaip įbestas sustingo tarpduryje.

Jis atsidūrė ilgoje, siauroje patalpoje, kurios galą jau gaubė prieblanda. Prie sienų stovėjo lentynos. Jos siekė iki pat lubų ir buvo prigrūstos visokio dydžio ir formos knygų. Ant žemės riogsojo krūvos didelių senų knygų, ant kelių stalų pūpsojo kalnai mažesnių, aptaisytų oda ir blizgančiais auksu šonais. Už knygų sienos, iškilusios sulig žmogumi, kitame patalpos gale, degė lempa. Jos šviesoje tarpais pakildavo dūmų žiedai, pakabodavo ore, išsiplėsdavo ir tada išsisklaidydavo tamsoje. Jie atrodė kaip signalai,

kuriais indėnai perduoda žinias iš vienos viršukalnės į kitą. Matyt, ten kažkas sėdėjo. Ir iš tikrųjų, už knygų sienos berniukas išgirdo gan šiurkštų balsą:

– Stebeilykis viduje arba lauke, bet uždaryk duris. Skersvėjis.

Berniukas paklausė ir tyliai uždarė duris. Paskui priėjo prie knygų sienos ir atsargiai pasižiūrėjo pro kampą. Tenai aukštame kėsle, aptraukta me nusitrynusia oda, sėdėjo diktas, kresnas žmogus. Jis buvo apsirengęs su glamžytu juodu kostiumu, kuris atrodė nušiuęs ir kažkoks dulkėtas. Jo pilvą prilaikė gėlėta liemenė. Vyras buvo plikas, tiktai virš ausų styrojo žilų plaukų kuokštai. Raudonas veidas priminė pikto buldogo snukį. Bulvės pavidalo nosis buvo pabalnota mažais akiniais su auksiniais rėmeliais. Be to, tas žmogus rūkė lenktą pypkę, karančią lūpų kamputyje ir perkreipiančią visą jo burną. Ant kelių laikė knygą, kurią, matyt, ką tik skaitė, nes užvertęs paliko tarp puslapių storą kairės rankos smilių, kuriuo, matyt, ir pasižymėjo skaitytą vietą.

Dešinė ranka jis nusiėmė akinius, nužvelgė priešais stovintį ir varvantį storąją berniuką, primerkę akis, pasidarydamas dar piktesnis, ir sumurmėjo:

– Ak tu, varge mano!

Paskui atsivertė knygą ir ėmė skaityti toliau.

Berniukas nežinojo, ką jam daryti, todėl stovėjo ir žiūrėjo į vyriškį išplėtęs akis. Pagaliau tas užvertė knygą – kaip ir pirma įkišęs tarp puslapių pirštą – ir suniurzgė:

– Klausyk, vyruti, aš nemėgstu vaikų. Tiesa, dabar tokia mada, kad visas pasaulis dėl jų eina iš proto, bet aš ne! Aš visai nemėgstu vaikų. Man vaikai – tai tik kvaili rėksniai, netikėliai, viską laužantys, teploijantys knygas marmeladu, plėšantys puslapius ir nė kiek nesukantys sau galvos, kad suaugę žmonės galbūt taip pat turi bėdų ir rūpesčių. Aš tau sakau tai tik tam, kad žinotum, kur pakliuvai. Be to, aš neturiu knygų vaikams, o kitų tau neparduosiu. Tai va kaip, tikiuosi, kad mes viens kitą supratom!

Visa tai jis pasakė neišsiimdamas iš burnos pypkės. Paskui vėl atsivertė knygą ir įniko skaityti.

Berniukas tylomis linktelėjo ir apsigrėžė eiti, tačiau jam kažkodėl pasirodė, kad nereikėtų su viskuo be prieštaravimų sutikti, todėl darsyk atsisuko ir tyliai pasakė:

– Bet ne visi tokie...

Vyriškis lėtai pakėlė akis ir vėl nusiėmė akinius.

– Tu vis dar čia? Ką gi daryti, kad atsikratyčiau tokio kaip tu, gal patartum man, ką? Ką tokio svarbaus norėjai man pasakyti?

– Nieko svarbaus, – atsakė berniukas dar tyliau, – aš tik norėjau pasakyti, kad ne visi vaikai tokie.

– Ak šitaip? – vyriškis apsimetė nustebęs ir suraukė antakius. – Tai, matyt, tu būsi ta išimtis, ar ne?

Storasis berniukas nesumojo, ką atsakyti. Jis tiktai trūktelėjo pečiais ir vėl apsigrėžė eiti.

– O manieros, – išgirdo jis už nugaros paniurusį balsą. – Manierų neturi nė už penkis pfenigus, kitaip būtum bent jau prisistatęs.

– Aš esu Bastijanas, – pasakė berniukas, – Bastijanas Baltazaras Buksas.

– Tai bent pavardė, – suurzgė vyriškis, – su trimis B. Tačiau tu dėl to nekaltas, pats juk taip nepasivadina. Aš esu Karlas Konradas Koreanderis.

– Su trimis K, – rimtai pasakė berniukas.

– Hm, – sumurmėjo vyriškis, – teisybė!

Jis paleido kelis dūmų debesėlius.

– Na, pagaliau nesvarbu, kokie mūsų vardai ir pavardės, nes daugiau juk vis tiek nepasimatysim. Aš norėčiau tik viena sužinoti, kodėl tu pirma su tokiu triukšmu įsiveržei į mano knygyną. Man pasirodė, lyg būtum nuo ko bėgęs. Ar teisybė?

Bastijanas linktelėjo. Jo apskritas veidas staiga pasidarė dar blyškesnis negu pirma, o akys dar didesnės.

– Tikriausiai išplėsei kokios nors krautuvės kasą, – ėmė spėlioti ponas Koreanderis, – ar partrenkei seną moteriškę, nežinau, ką jūs ten darot. Tave vejasi policija, mano mielas?

Bastijanas papurtė galvą.

– Na, tai klok, – pasakė ponas Koreanderis, – nuo ko bėgai?

– Nuo kitų.

– Kas tie kiti?

– Mano klasės vaikai.

– Kodėl tu nuo jų bėgai?

– Jie... jie kimba prie manęs.

– Tai ką jie daro?

– Tyko manęs prie mokyklos.

– O dar?

– Paskui visaip pravardžiuoja, stumdosi ir juokiasi iš manęs.

– Ir tu kenti?

Ponas Koreanderis valandėlę smerkiamai žiūrėjo į berniuką, paskui paklausė:

– O kodėl tu jiems neduodi per nosį?

Bastijanas išplėtė akis.

– O ne... man tai nepatinka. Be to... aš prastai boksuojuosi.

– O imtis moki? – pasidomėjo Koreanderis. – Bėgti, plaukioti, žaisti futbolą, gimnastikuoti? Negi taip nieko ir negali?

Berniukas papurtė galvą.

– Kitaip tariant, – pasakė ponas Koreanderis, – esi skystablauzdis, ar ne?

Bastijanas trūktelėjo pečiais.

– Bet liežuvį turi, – tarė ponas Koreanderis. – Kodėl tu jiems neatsikerti, kai iš tavęs šaiposi?

– Sykį atsikirtau...

– Na ir ką?

– Jie įkišo mane į šiukšlių dėžę ir uždarė dangtį. Aš dvi valandas šaukiau, kol mane išgirdo.

– Hm, – sumurmėjo ponas Koreanderis, – ir daugiau jau nebedrįsti atsikirsti?

Bastijanas linktelėjo.

– Taigi, – padarė išvadą ponas Koreanderis, – be to, esi ir bailys.

Bastijanas nuleido galvą.

– Tikriausiai dar kalikas, ką? Geriausias mokinys klasėje, mokytojų numylėtinis, kuris gauna vien penketus, ar ne?

– Ne, – atsakė Bastijanas tebežiūrėdamas į grindis, – aš antrametis.

– Viešpatie! – sušuko ponas Koreanderis. – Taigi atsilikėlis visais atžvilgiais.

Bastijanas nieko neatsakė, tik stovėjo ir tylėjo. Jo rankos kabojo palei šonus, paltas varvėjo.

– Ką gi jie sako, iš tavęs šaipydamiesi? – pasidomėjo ponas Koreanderis.

– Ai, viską.

– Pavyzdžiui?

– Storas voras! Sėdi ant tvoros! Tvorą lūžta, storas tūžta: kur mano gūžta!

– Nelabai sąmojinga, – pasakė ponas Koreanderis, – o ką dar?

Bastijanas valandėlę svyravo prieš atsakydamas:

– Svaičiotojas, mėnulio veršis, pagyrūnas, apgavikas...

– Svaičiotojas? Kodėl?

– Aš kartais pats su savimi kalbu.

– Ką gi tu, pavyzdžiui, kalbi?

– Kuriu istorijas, sugalvoju nesamus vardus, žodžius ir taip toliau.

– Ir pasakoji tai sau? Kodėl?

– Na, kad niekam daugiau neįdomu.

Ponas Koreanderis valandėlę susimąstęs tylėjo.

– O ką tavo tėvai?

Bastijanas ne iš karto atsakė. Tik po valandėlės sumurmėjo:

– Tėvas nieko nesako. Jis niekada nieko nesako. Jam viskas vis tiek.

– O mama?

– Jos... jos nebėra.

– Tavo tėvai išsiskyrę?

– Ne, – atsakė Bastijanas, – ji mirusi.

Tą akimirką suskambėjo telefonas. Ponas Koreanderis sunkokai pakilo iš krėslų ir vilkdamas kojas nuėjo į mažą kabinetą, esantį už knygyno. Jis pakėlė ragelį, ir Bastijanas neaiškiai išgirdo, kaip ponas Koreanderis ištare jo vardą. Paskui kabineto durys užsidarė, ir buvo girdėti vien duslus murmesys.

Bastijanas stovėjo ir nežinojo, kas jam pasidarė, kodėl jis viską pasakė ir prisipažino. Jis nemėgo tokių klausinėjimų. Staiga jį nutvilkė mintis, kad labai pavėluos į mokyklą. Taip, reikia skubėti, reikia bėgti, – bet jis liko stovėti kaip stovėjęs, nė nepajudėjo iš vietos. Kažkas jį laikė, bet kas – Bastijanas nežinojo.

Duslus balsas tebesklido iš kabineto. Telefono pokalbis užsitęsė.

Bastijanas suprato, kad jis jau kuris laikas spokso į knygą, kurią pirma laikė rankose ponas Koreanderis. Ji dabar gulėjo ant odinio krėslo. Atrodė, kad nuo knygos nesulaikomai sklinda ji traukianti magnetinė jėga.

Jis priėjo prie krėslo, lėtai ištiesė ranką, palietė knygą – ir tą pačią akimirką jo viduje kažkas taukštelėjo, tarsi būtų užsitrenkę spąstai. Bastijanas neaiškiai nujautė, kad sulig tuo prisilietimu prasidėjo kažkas nebesugrąžinama ir nebesulaikoma.

Jis pakėlė knygą ir apžiūrėjo ją iš visų pusių. Viršelis buvo aptrauktas vario spalvos šilku ir sukinėjamas spindėjo rankose. Greitomis pavartęs knygą, Bastijanas pastebėjo, kad ši spausdinta dviem skirtingais šriftais. Paveikslų, atrodo, nebuvo, tik skyriai prasidėdavo labai gražiomis didelėmis raidėmis. Geriau įsižiūrėjęs į viršelį, jis pamatė dvi gyvates, vieną šviesią, o kitą tamsią. Jos buvo įsikandusios viena kitos uodegą ir šitaip sudarė ovalą. Tame ovale įmantriai raitytomis raidėmis buvo įrašytas pavadinimas:

Begalinė istorija

Keistas dalykas tos žmonių aistros, ir vaikai šiuo atžvilgiu nesiskiria nuo suaugusiųjų. Tie, kuriuos jos apninka, nieko negali paaiškinti, o kas nėra patyręs nieko panašaus, neįstengia to suprasti. Yra žmonių, kurie rizikuoja gyvybe mėgindami įkopti į kokią nors viršukalnę. Niekas, netgi jie patys dorai nepaaiškintų, kodėl tai daro. Kiti švaisto sveikatą besistengdami užkariauti širdį asmens, kuris apie juos net girdėti nenori. Dar kiti žudo save, nepajėgdami atsispirti valgymo malonumams... arba gėrimo. Kai kurie visą savo mantą ir turtą iššvaisto azartiniais žaidimais arba paaukoja kažkokiam sumanymui, kurio neįmanoma įgyvendinti. Kiti mano, jog nebus laimingi ten, kur dabar yra, ir visą savo gyvenimą keliauja po pasaulį. O kai kas nenurimsta tol, kol nepasidaro galingas. Trumpai tariant, aistros tokios pat skirtingos kaip ir žmonės.

Bastijano Baltazaro Bukso aistra buvo knygos.

Kas niekada ištisas popietes nesėdėjo prie knygos degančiomis ausimis ir suveltais plaukais, pamiršęs viską pasaulyje, nepastebėdamas, kad jis alkanas ar kad jam šalta...

Kas niekada slapčiomis neskaitė po antklode, pasišviesdamas kišeniniu žibintuvėliu, tėtei, mamai ar kitam rūpestingam asmeniui išjungus šviesą, nes reikią miegoti, nes rytoj teksią anksti keltis iš patalo...

Kas niekada atvirai ar paslapčiomis karčiai neverkė dėl to, kad baigėsi nuostabus pasakojimas ir jau reikia atsisveikinti su herojais, su kuriais patirta tiek daug nuotykių, kuriuos spėjo pamilti ir kuriais žavėjosi, dėl kurių drebėjo ir vylėsi, kad jiems viskas baigsis laimingai, be kurių gyvenimas bus tuščias ir beprasmiškas...

Kas nieko apie tai nežino iš savo patyrimo, tas turbūt negalės suprasti to, ką padarė Bastijanas.

Jis spoksojo į knygos pavadinimą, ir jį tai pylė karštis, tai krėtė šaltis. Jis laikė rankose tai, kaip tik tai, apie ką dažnai svajodavo ir ką nuo to laiko, kai jį užvaldė anoji aistra, norėjo turėti: istoriją, kuri niekada nesibaigia! Visų knygų knygą!

Jis nebepaleis šitos knygos iš rankų, kad ir kiek ji kainuotų!

Kad ir kiek kainuotų? Lengva pasakyti! Net jeigu ir galėtų pasiūlyti daugiau kaip tris markes ir penkiasdešimt pfenigų, kuriuos turėjo kišenėje, šis nemalonus ponas Koreanderis aiškiai davė suprasti, kad neparduos jam nė vienos knygos. Dovanoti irgi tikrai nedovanos. Apie tai nėra ko ir svajoti. Vis dėlto Bastijanas žinojo, kad negalės išeiti be knygos. Dabar jam buvo aišku, kad jis čionai atėjo tik dėl šios knygos, ji paslaptینگai jį pašaukė, nes norėjo atsidurti jo rankose, nes nuo seno buvo jo!

Bastijanas pasiklausė murmėjimo, tebesklindančio iš kabineto.

Nespėjęs susivokti, jis staiga labai greitai pasikišo knygą po paltu ir prispaudė abiem rankom prie krūtinės. Paskui be garso atbulom ėmė trauktis prie laukųjų durų, baugščiai žvelgdamas į kabineto duris. Bastijanas atsargiai paspaudė rankeną. Jis nenorėjo, kad žalvariniai varpeliai imtų skambėti, todėl atvėrė duris tik tiek, kad galėtų prasisprauti. Išėjęs į lauką tyliai ir rūpestingai jas uždarė. Tiktai tada leidosi bėgti.

Portfelyje sąsiuviniai, knygos ir plunksninė barškėdami šokinėjo į jo žingsnių taktą. Ėmė durti šoną, bet jis bėgo toliau.

Lietaus lašai tekėjo veidu ir už apykaklės. Šaltis ir drėgmė skverbėsi pro paltą, tačiau Bastijanas to nejautė. Jam buvo karšta, bet ne tik nuo bėgimo.

Staiga pabudo prieš tai knygyne ramiai snaudusi sąžinė. Visi motyvai, pirma buvę tokie įtikinami, dabar jam atrodė visiškai be pagrindo, jie tirpo kaip sniego seniai nuo ugnį spjaudančio drakono kvėpavimo.

Jis apsivogė. Jis vagis!

Tai, ką jis padarė, buvo net blogiau už paprastą vagystę. Ši knyga tikrai reta ir neįkainojama. Ponui Koreanderiui ji, be abejo, labai brangi. Juk pavogti muzikantui jo vienatinį smuiką arba karaliui karūną – tai visai kas kita, negu ištraukti pinigų iš kasos.

Bėgdamas Bastijanas vis spaudė prie savęs po paltu pakištą knygą. Jis nenorėjo jos netekti, kad ir kiek tai kainuotų. Ji buvo viskas, ką jis šiame pasaulyje turėjo.

Mat į namus grįžti, žinoma, nebegalėjo.

Jis bandė įsivaizduoti tėvą, sėdintį ir dirbantį dideliame kaip laboratorija įrengtame kambaryje. Aplink jį guli dešimtys žmonių dantų atliejų, mat tėvas yra dantų technikas. Bastijanas niekada nesusimąstė, ar tėvas tikrai mėgsta šį darbą. Jam tik dabar dingtelėjo tokia mintis, bet jis jau nebegalės to paklausti.

Jeigu dabar pareitų namo, tai tėvas išeitų iš laboratorijos su baltu chalatu, galbūt su gipsine dantų atlieja rankoje ir paklaustų: „Jau grįžai?“ – Taip“, – atsakytų Bastijanas. – „Šiandien nebuvo pamokų?“ – Jis įsivaizdavo ramų, liūdną tėvo veidą ir žinojo, kad negalėtų jam pameluoti. O tiesos juo labiau negalėjo sakyti. Ne, vienintelis kelias – išeiti kur nors toli toli. Tegu tėvas niekad nesužinos, kad jo sūnus tapo vagimi. Galbūt jis net nepastebės, kad Bastijano nebėr. Ši mintis jį truputį net nuramino. Bastijanas nustojo bėgti. Dabar jisėjo lėtai. Gatvės gale stovėjo mokykla. Berniukas nė nepajuto, kaip leidosi įprastu keliu. Gatvė jam atrodė tuštutėlė, nors vienas kitas praeivis buvo. Tačiau tam, kuris labai vėluoja, pasaulis aplink mokyklą visada atrodė tarsi išmiręs. Bastijanui sulig kiekvienu žingsniu darėsi vis baisiau. Jis taip bijojo mokyklos – savo kasdieninių pralaimėjimų vietos, bijojo mokytojų, besistengiančių gražiais žodžiais pažadinti jo sąžinę arba išliejančių ant jo pyktį, bijojo vaikų, kurie šaipėsi iš jo ir nepraleisdavo progos parodyti, koks jis nevikrus ir bejėgis. Mokykla jam visada atrodė kaip begalinė bausmė, kuri truks tol, kol jis užaugs, ir kurią reikia tylomis ir nuolankiai iškęsti.

Bet kaiėjo aidžiais koridoriais, atsiduodančiais grindų vašku ir šlapiais paltais, kai klastinga tylą staiga lyg vata užkimšo jam ausis, kai pagaliau atsidūrė priešais savo klasės duris, nudažytas ta pačia senų špinatų spalva kaip ir sienos, jis suprato, kad nuo šiol jam ir čia ne vieta. Reikia dingti. Nors ir tuoj pat.

Bet kur?

Bastijanas buvo skaitęs knygose apie berniukus, įsitaisančius laive ir išplaukiančius į platų pasaulį ieškoti laimės. Kai kurie iš jų tapdavo net piratais arba didvyriais, kiti po daugelio metų grįždavo į tėvynę praturtėję, ir niekas neįspėdavo, kas jie tokie.

Tačiau tokiam žingsniui Bastijanas nesiryžo. Jis nė neįsivaizdavo, kad jį išvis priimtų junga. Be to, nenutuokė, kaip atsidurti uostamiestyje, kur būtų tokiam drąšiam žingsniui reikalingų laivų.

Tai kur eiti?

Staiga jam dingtelėjo, kad yra vieta, kur jo – bent jau kol kas – niekas neieškotų ir nerastų. Palėpė buvo didelė ir tamsi. Joje atsidavė dulkėmis ir naftalinu. Nebuvo girdėti nė garso, išskyrus tylų lietaus barbenimą į milžinišką varinį stogą. Iš palėpės grindų vienodais tarpais kyšojo pajudusios nuo laiko storos sijos, jos jungėsi su stogo sijomis ir slėpėsi kažkur tamsoje. Kai kur kabėjo voratinkliai, jie buvo dideli kaip hamakai ir tyliai pamėkliškai judėjo nuo skersvėjo. Iš aukštai pro stoglangį į vidų krito blausi šviesa.

Vienintelis gyvas daiktas šioje aplinkoje, kur laikas atrodė sustojęs, buvo maža pelė, šokuojanti palėpės grindimis ir paliekanti mažyčius pėdsakus. Ten, kur ji paliesdavo uodegėle žemę, tarp letenėlių pėdsakų likdavo plokštas brūkšnys. Staiga ji įsitempė ir įsiklausė. Paskui – šmurkšt! – ir dingo grindų skylėj.

Didelėje spynoje trakstelėjo sukamas raktas. Aukšto durys girgždėdamos lėtai atsidarė ir akimirka patalpą nutvieskė ilgas šviesos ruožas. Bastijanas šmurkstelėjo vidun, paskui durys vėl girgždėdamos užsivėrė ir užsitrenkė. Jis įkišo iš vidaus didelį raktą į spyną ir lėtai pasuko. Tada dar užstūmė vieną sklendę ir su palengvėjimu atsiduso. Dabar jau jo niekas nesuras. Niekas čia ir neieškos. Čionai labai retai kas nors užklysta – tai jis gana gerai žinojo, – ir net jeigu taip atsitiktų, kad būtent šiandien ar rytoj kas nors atsibelsų, durys bus užrakintos, o rakto niekas neras. Na, o jeigu vis dėlto kaip nors atidarytų duris, jam užtektų laiko pasislėpti tarp senų palėpės daiktų.

Jo akys pamažu priprato prie apytamsio. Jis pažinojo šią vietą. Prieš pusę metų mokyklos ūkvedys pasikvietė jį į pagalbą, kad padėtų užnešti ant aukšto didelį skalbinių krepšį, pilną senų sąskaitų ir raštų. Tada jis ir nusižiūrėjo, kur laikomi raktai nuo aukšto durų: vienoje spintelėje, kabčioje ant sienos viršutinėje laiptų aikštelėje. Vėliau jis niekad apie tai negalvojo. Bet dabar vėl prisiminė.

Bastijanui pasidarė šalta, nes jo paltas buvo perlytas, o palėpėje vėsu. Pirmiausia reikėjo susirasti vietą, kur galėtų bent kiek patogiau įsitaisyti. Juk čia reikės ilgai užtrukti. Kiek – apie tai kol kas negalvojo, nerūpėjo jam ir tai, kad labai greitai išalks ir užsinorės gerti.

Jis truputį pasivaikščiojo po palėpę.

Aplinkui stovėjo ir gulėjo visokios senienos, pilnos aplankų ir seniai nereikalingų bylų lentynos, viens ant kito sukrauti suolai su rašalu ištepliotu viršum, stovas, ant kurio kabojo tuzinas senų žemėlapių, daugybė lentų su atšokusiais juodais dažais, surūdijusios geležinės krosnys, seni gimnastikos prietaisai, pavyzdžiui, ožys su taip suskydusiu odiniu viršumi, kad karojo kamšalai, suplyšę kimštiniai kamuoliai, krūva senų dėmėtų gimnastikos čiužinių, buvo ir kelios žvėrių iškamšos, pusiau suėstos kandžių, tarp jų didelė pelėda, kilnysis erelis ir lapė, visokios sutrūkinėjusios chemijos kolbos ir stiklainiai, elektrostatinė mašina, žmogaus skeletas, kabantis lyg ir ant drabužių kabyklos, ir daug dėžių dėžučių, prikrautų senų sąsiuvinų ir vadovėlių. Galų gale Bastijanas ryžosi įsitaisyti ant senų čiužinių. Išsitiesęs ant jų galėjai pasijusti kaip ant sofos. Jis nutempė juos po stoglangiu, kur buvo šviesiausia. Netoli gulėjo kelios viena ant kitos sudėtos pilkos kariškos antklodės, tiesa, jos buvo labai dulkėtos ir suplyšusios, tačiau dar visiškai tinkamos naudoti. Bastijanas jas atsinešė. Jis nusivilko šlapią paltą ir pakabino ją šalia griaučių ant kabyklos. Skeletas truputį pasiūbavo, bet Bastijanas neišsigando. Gal todėl, kad prie panašių dalykų buvo pripratęs namuose. Nusiavė ir permirkusius batus. Vienomis kojinėmis kaip turkas atsisėdo ant čiužinių ir kaip indėnas užsisiautė ant pečių pilkas paklodes. Šalia jo gulėjo portfelis... ir vario spalvos knyga.

Jis pagalvojo, kad klasės draugams dabar vokiečių kalbos pamoka. Galbūt jie rašo rašinį kokia nors žiovilį keliančia tema.

Bastijanas pasižiūrėjo į knygą.

– Įdomu, – sumurmėjo jis, – kas dedasi knygoje, kol ji dar užversta. Aišku, ten tik popieriuje spausdintos raidės, bet vis tiek – kažkas juk turi dėtis, nes kai ją atsiverti, prasideda ištisa istorija. Randi nepažįstamų veikėjų, visokiausių nuotykių, žygdarbių ir kovų... o kartais užklumpa jūrų audros, arba atsiduri nepažįstamose šalyse ir miestuose. Visa tai kažkaip slypi knygose. Reikia jas perskaityti, kad visa patirtum, tai aišku. Bet visa yra jose ir iki tol. Įdomu, kaip?

Ir staiga ją apėmė beveik iškilminga nuotaika.

Jis atsisėdo patogiau, paėmė knygą, atsivertė pirmąjį puslapį ir ėmė skaityti.

Fantazijos šaliai gresia pavojus

bsoliučiai visi Kaukmiškio gyviai kiūtojo savo oloje, lizde ar irštvoje ir sapnavo linksmus ar liūdnius sapnus. Buvo vidurnaktis, senų milžiniškų medžių viršūnėse siautė audra. Stori kaip bokštai kamienai girgždėjo ir dejavo. Staiga silpna švieselė ėmė zigzagai klaidžioti šakomis, tai pakildavo į viršų, tai nutūpdavo ant šakos ir tuojau vėl skubėdavo toliau. Šviečiantis maždaug vaikiško sviedinio dydžio rutulys dideliais šuoliais lėkė per mišką, paliesdamas žemę ir vėl pakildamas į viršų. Tačiau tai buvo ne sviedinys.

Tai buvo žaltvykslė. Ir, be abejo, pasiklydusi. Taigi tai buvo pasiklydusi žaltvykslė – retas reiškinys net Fantazijos šalyje. Paprastai kaip tik žaltvykslės paklaidina žmones. Šviesos rutulio viduje buvo matyti maža, labai judri figūra, iš visų jėgų šokinėjanti ir bėganti, nei patinėlis, nei patelė, nes tokių skirtumų tarp žaltvykslių nėra. Dešinėje rankoje ji laikė mažutę baltą vėliavėlę, besiplaikstančią ore. Taigi ji buvo pasiuntinys arba parlamentaras. Žaltvykslė galėjo nebijoti, kad taip šokinėdama atsitrenks tamsoje į medį, nes žaltvykslės neįtikėtinais vikrios, sukrios ir gali vidury šuolio pakeisti kryptį. Tad ir mūsiškė judėjo zigzagai, nors stengėsi tvirtai laikytis vienos krypties. Iki tos akimirkos, kai išlindo iš už vieno uolos kyšulio ir išsigandusi atšoko atgal. Lekuodama kaip mažas šunytis ji valandėlę patupėjo drevėje, pamastė, ir tik tuomet įsidrąsinusi atsargiai pasižiūrėjo pro uolos kraštą. Priešais ją plytėjo miško laukymė, o tenai laužo šviesoje sėdėjo trys labai skirtingos išvaizdos ir dydžio būtybės. Milžinas, atrodęs taip, lyg visas būtų iš pilko akmens, gulėjo išsitiesęs ant

pilvo ir buvo beveik dešimties pėdų ilgio. Pasirėmęs alkūne jis žvelgė į ugnį. Jo vėjo nugairintame akmeniniame veide, keistai mažame palyginti su plačiausiais pečiais, lyg plieninių kaltų eilė styrojo dantys. Žaltvykslė suprato, kad jis bus iš uolų ėdikų giminės. Šios būtybės gyveno kalnuose neįsivaizduojamai toli nuo Kaukmiškio, – bet jos ne tik gyveno kalnuose, jos kalnų dėka ir egzistavo, nes juos ėdė. Jos mito uolienomis. Laimė, buvo labai nereiklios ir pasitenkindavo vienu joms labai maistingo valgio kąsniu, kurio užtekdavo ištisoms savaitėms ir mėnesiams. Be to, uolų ėdikų buvo nedaug, o kalnai labai dideli. Kadangi tos būtybės gyveno tenai labai ilgai, – sulaukdamos garbesnio amžiaus negu dauguma kitų Fantazijos šalies gyventojų, – kalnai ilgainiui įgavo ištis keistą pavidalą. Jie atrodė kaip milžiniškas Ementalio sūris, pilnas skylių ir tuštumų. Todėl ir buvo vadinami Koridorių kalnais.

Tačiau uolų ėdikai ne tik mito uolienomis, bet ir darėsi iš jų viską, ko jiems reikėjo: baldus, skrybėles, batus, įrankius, net laikrodžius su gegutėmis. Tad visai nekeista, kad dabar už to uolų ėdiko stovėjo savotiškas dviratis, visas iš tos uolienos ir su dviem ratais, atrodančiais kaip milžiniškos girnapusės. Apskritai jis buvo labai panašus į garinį volą su pedalais.

Į dešinę nuo laužo sėdėjo antroji būtybė – mažas naktinis kaukas. Jis buvo daugių daugiausia dvigubai didesnis už žaltvykslę ir panašus į juodą kaip smala vikšrą, apsisiautęsį kailiu. Kalbėdamas jis smarkiai gestikulavo mažomis rožinėmis rankutėmis, o ten, kur po juodais gaurais turėjo būti veidas, degė dvi didelės, apskritos kaip mėnuliai akys.

Visokios išvaizdos ir dydžio naktinių kaukų Fantazijos šalyje netrūko, todėl iškart sunku buvo atspėti, ar šis vietinis, ar iš kur nors toli atkakęs, nes didelis šikšnosparnis, ant kokių paprastai joja naktiniai kaukai, lyg suskleistas skėtis kabojo už jo galva žemyn, apsigaubęs savo sparnais.

Trečią padarą kairėje laužo pusėje žaltvykslė pastebėjo tik po valandėlės, nes jis buvo toks mažas, kad iš toliau vargiai galėjai įžiūrėti. Jis priklausė mažylių giminei, kitaip tariant, buvo labai smulkus vyrukas, apsitaisęs margais drabužėliais ir su raudonu cilindru ant galvos. Apie mažylius žaltvykslė beveik nieko nežinojo. Ji tik sykį buvo girdėjusi, kad tos būtybės statosi ant medžių šakų ištisus miestus, o jų nameliai tarpusavyje sujungti laipteliais, virvinėmis kopėčiomis ir šliuožyklėmis. Tie žmonės gyveno

visai kitoje neapbrėpiamos Fantazijos šalies dalyje, kur kas toliau negu uolų ėdikai. Dar labiau stebino tai, kad mažylis buvo atjojęs sraige. Ši tupėjo už jo. Ant jos rožinio namelio blizgėjo mažas sidabrinis varpelis bei kamanų ir vadelių, pritvirtintų prie čiuopiklių, sidabriniai siūlai.

Žaltvykslė pastebėjo, kad šie tokie skirtingi padarai čia taikiai sėdi krūvoj, nes Fantazijoje visai nebuvo įprasta, kad visi jos gyventojai laikytųsi taikos ir santarvės. Dažnai pasitaikydavo mūšių ir karų, šimtmečius trunkančių vaidų tarp tam tikrų padarų rūšių, be to, čia gyveno ne tik sąžiningos ir geros būtybės, bet ir plėšikaujančios, piktos, žiaurios. Net pačiomis žaltvykslėmis nebuvo galima labai pasikliauti bei tikėti.

Tiktai dar geriau įsižiūrėjusi, kas vyksta prie laužo, žaltvykslė pamatė, kad kiekvienas iš tų trijų padarų arba turėjo baltą vėliavėlę, arba buvo persijuosęs per petį baltą juostą. Taigi jie buvo pasiuntiniai arba parlamentarai, ir tai paaiškino jų taikų elgesį.

Galbūt jie išsirengė kelionėn dėl to paties, dėl ko ir žaltvykslė?

Suprasti iš tolo, ką jie kalbėjo, trukdė viršūnėse užaujantis vėjas. Bet kadangi tie trys viens kitą gerbė kaip pasiuntiniai, tai žaltvykslė galėjo tikėtis, jog ir jai nieko nedarys. Pagaliau kieno nors juk reikėjo pasiklausti kelio. Patogesnė proga vidury miško ir vidury nakties vargu ar pasitaikys. Taigi ji sukaupė drąsą, išlindo iš savo slėptuvės, pamojavo balta vėliavėle ir virpėdama sustingo ore.

Uolų ėdikas, kaip tik atsukęs galvą į tą pusę, pastebėjo ją pirmas.

– Šiąnakt miške daug kas nerimsta, – pasakė jis girgždančiu balsu. – Ana dar viena ateina.

– O, žaltvykslė! – sudundeno naktinis kaukas, ir jo mėnuliškos akys sužibo. – Malonu! Malonu!

Mažylis atsistojo, žengė kelis žingsnelius atvykėlės link ir supiepsėjo:

– Jeigu aš neapsirinku, tai jūs irgi pasiuntinės.

– Taip, – atsakė žaltvykslė.

Mažylis nusiėmė savo raudoną cilindą, linktelėjo ir sučirškė:

– Tai prašom arčiau, prašom. Mes taip pat pasiuntiniai. Sėskitės prie mūsų.

Ir parodė skrybėlaite laisvą vietą prie laužo.

– Labai ačiū, – pasakė žaltvykslė ir nedrąsiai priėjo arčiau, – ką gi, mielai pasinaudosiu kvietimu. Leiskite prisistatyti: aš esu Blubas.

– Labai džiaugiuosi, – atsakė mažylis. – Aš esu Ukiukas. – Naktinis kaukas nusilenkė sėdomis.

– Mano draugas Vušvuzulis.

– Malonu! – sugergždė uolų ėdikas. – Aš esu Pjornrachcarkas.

Visi trys sužiuro į žaltvykslę, neturinčią kur dėtis iš sutrikimo. Žaltvykslėms labai nemalonu, kai į jas atvirai žiūrima.

– Ar nenorite prisėsti, mielas Blubai? – paklausė mažylis.

– Beje, – atsakė žaltvykslė, – aš labai skubu ir tik norėjau jus paklausti, ar negalėtumėte man pasakyti, į kurią pusę turiu eiti, kad pasieksčiau Dramblio Kaulo bokštą.

– O! – šūktelėjo naktinis kaukas. – Jūs keliaujate pas Vaikų Karalienę?

– Visiškai teisingai, – atsakė žaltvykslė, – man reikia perduoti jai svarbią žinią.

– Kokią žinią? – sugirgždėjo uolų graužikas.

– Tai, – atsakė mindžiukuodama nuo kojos ant kojos žaltvykslė, – slapta žinia.

– Mes irgi ten vykstam – u-hu! – tarė naktinis kaukas Vušvuzulis. – Jūs tarp kolegų.

– Galimas daiktas, net ir mūsų tikslas tas pats, – tarė mažylis Ukiukas.

– Sėskis ir kalbėk! – sudžeržgė Pjornrachcarkas.

Žaltvykslė nusileido į laisvą vietą.

– Mano tėvynė, – pradėjo ji truputį pagalvojusi, – yra gana toli nuo čia – aš nežinau, ar bent vienas iš čia esančių žino, kur ji yra. Ji vadinasi Pūzrai-Pelkynai.

– U-hu! – susižavėjęs šūktelėjo naktinis kaukas. – Nuostabi vieta!

Žaltvykslė silpnai šyptelėjo.

– Aha, jums irgi taip atrodo?

– Ir tai viskas? – sugergždė Pjornrachcarkas. – Ko tu vyksti pas Vaikų Karalienę, Blubai?

– Pas mus Pūzruose-Pelkynuose, – toliau kalbėjo žaltvykslė užsikirsdama, – kai kas įvyko... kažkas nesuprantama... tiksliau, tebevyksta... tai sunku apsaityti... viskas prasidėjo nuo to, kad... na, mūsų šalies rytuose yra ežeras... kitaip tariant, buvo... jis vadinosi Kunkulynė. Taigi viskas

prasidėjo nuo to, kad Kunkulynės ežeras vieną dieną išnyko – ėmė ir išnyko, suprantat?

– Jūs norite pasakyti, – pasiteiravo Ukiukas, – kad jis išdžiūvo?

– Ne, – atsakė jam žaltvykslė, – tada ten būtų išdžiūvęs ežeras. Tačiau taip nėra. Ten, kur buvo ežeras, nieko nėra... tiesiog nieko, suprantat?

– Skylė? – kriuktelėjo uolų ėdikas.

– Ne, ne skylė, – žaltvykslė dar labiau sutriko, – skylė tai jau šis tas, o ten nieko nėra.

Kiti trys žygūnai susižvalgė.

– O kaipgi atrodo – uhu – ta tuščia vieta? – paklausė naktinis kaukas.

– Tai sunkiausia apsaakyti, – atsakė nusiminusi žaltvykslė. – Visai niekaip neatrodo. Na kaip... na kaip... ak, tam nėra žodžių!

– Kai žiūri į tą vietą, – įsikišo mažylis, – atrodo, lyg būtum aklas, ar ne? Žaltvykslė pasižiūrėjo į jį išsižiojusi.

– Visiškai teisingai! – sušuko ji. – Bet iš kur... norėjau pasakyti, kaip... o gal ir pas jus tas pats?

– Luktelkit! – sugergždė uolų ėdikas. – Sakyk, ar tiktai toj vienoj vietoj taip pasidarė?

– Iš pradžių taip, – atsakė žaltvykslė, – ta vieta vis plėtėsi ir plėtėsi. Ežero apylinkės nežinia kaip vis nyko. Varlių proprotėvis Umpfas, gyvenęs su savo gentimi Kunkulynės ežere, paskui taip pat staiga dingo. Kiti gyventojai pradėjo bėgti. Tačiau Pūzrų-Pelkynų šalis pamažu ėmė mažėti ir kitose vietose. Iš pradžių tik po truputį, vos vos, po tokį gabaliuką kaip švygždos kiaušinis. Tačiau tos vietos plėtėsi. Jeigu kas nors neapsižiūrėjęs pastatydavo koją, tai išnykdavo ir koja... arba ranka... ar kas ten pakliūdavo. Beje, visai neskauda... tiktai tiek, kad tas padaras paskui neturi kokios nors kūno dalies. Kiti net tyčia šokdavo, atsidūrę pernelyg arti tuščios vietos. Ji nesulaikomai traukia, ir ta jėga tuo stipresnė, kuo didesnė tuščia vieta. Niekas iš mūsų negalėjo suprasti, kas tai per baisybė, iš kur ji atsirado ir kaip su ja elgtis. O kad savaime nenyko ir vis labiau plėtėsi, tai buvo nutarta pasiūsti žygūną pas Vaikų Karalienę paprašyti jos patarimo ir pagalbos. Tasai žygūnas esu aš.

Kiti trys tylomis įsispoksojo priešais save.

– Uhu! – po kiek laiko pasigirdo gailus naktinio kauko balsas. – Ten, iš kur aš atkakau, dedasi lygiai tas pats. Aš irgi vykstu tuo pačiu tikslu... uhu!

Mažylis atsigręžė į žaltvykslę.

– Kiekvienas iš mūsų, – suplepsėjo jis, – yra iš skirtingo Fantazijos krašto. Tačiau visi nešam Vaikų Karalienei tą pačią žinią.

– Ir tai reiškia, – atsiduso uolų ėdikas, – kad visai Fantazijos šaliai gresia pavojus.

Žaltvykslė mirtinai persigandusi vedžiojo akimis nuo vieno prie kito.

– Jeigu taip, – sušuko ji ir pašoko, – mums negalima nė akimirkos delsti!

– Mes jau buvom bekielė, – pasakė mažylis. – Mes tiktai sustojom pailsėti, nes čia, Kaukmiškyje, taip velnioniškai tamsu. Gal dabar jūs mums pašviesite, Blubai?

– Ne, ne! – sušuko žaltvykslė. – Man labai gaila, bet aš negaliu laukti to, kuris joja sraige!

– Tačiau tai lenktyninė sraigė! – pasakė mažylis truputį užsigavęs.

– Jeigu taip, uhu, – sušvokštė naktinis kaukas, – mes tau neparodysim kelio!

– Su kuo jūs prasidedat? – suurzgė uolų ėdikas.

Žaltvykslė jau negirdėjo paskutiniųjų žygūnų žodžių, nes ilgais šuoliais spruko į mišką.

– Ką gi, – tarė mažylis Ukiukas ir atsismaukė ant pakaušio savo raudoną cilindriuką, – žaltvyksle kelyje turbūt nelabai pasišviestum.

Ir užsėdo ant savo lenktyninės sraigės.

– Man, beje, taip pat labiau patiktų, – pareiškė naktinis kaukas ir tyliai ūktelėjęs pasišaukė savo šikšnosparnį, – kad mes keliautume atskirai. Galų gale aš skrendu!

Paskui tik švyst ir dingo.

Uolų ėdikas užgesino laužą paprasčiausiai kelis kartus suduodamas per jį delnu.

– Ir man taip geriau, – sugergždė jis tamsoje, – nereikės visą laiką žiūrėti, kad nesutraiškytum kokio spirgo.

Paskui pasigirdo, kaip jis triokšėdamas ir pokšėdamas su savo didžiuoliu uoliniu dviračiu nuvažiavo tiesiai per krūmus, retsykais dusliai miške atsimušdamas į ką nors didelio. Tada buvo girdėti, kaip jis murma ir griežia dantimis. Pamažu triukšmas nutolo.

Mažylis Ukiukas liko vienas. Jis paėmė į rankas plonų sidabrinių siūlų vadeles ir tarė:

– Na, pažiūrėsim, kas pirma atkaks į vietą. Noo, senuke, noo! – ir pliaukštelėjo liežuviu.

Tada jau nieko nebuvo girdėti Kaukmiškyje, tiktai audra šniokštė medžių viršūnėse.

Netoli bokšto laikrodinis išmušė devynias.

Bastijanas mintimis nenorom grįžo į tikrovę. Jis džiaugėsi, kad „Begalinė istorija“ neturi su ja nieko bendro.

Jis nemėgo knygų, kuriose niūriai ir niurzgliai būdavo pasakojami perdėm kasdieniški dalykai iš perdėm kasdieniško kokių nors perdėm kasdieniškų žmonių gyvenimo. To jam ir tikrovėje netrūko, tai kam dar skaityti? Be to, jis supykdamas pastebėjęs, kad jį bandoma palenkti į kokią nors pusę. O tokios rūšies knygose visada, daugiau ar mažiau pastebimai, būdavo stengiamasi tai padaryti.

Bastijanui patikdavo tos knygos, kuriose netrūko įtampos, arba linksmos ar tokios, kurias perskaitęs galėdavai pasvajoti, knygos, kuriose išgalvoti herojai patirdavo nuostabių nuotykių ir kur visko galėjai įsivaizduoti. Mat įsivaizduoti jis mokėjo... Galbūt tai buvo vienintelis dalykas, ką jis išties mokėjo: įsivaizduoti taip aiškiai, kad beveik viską matydavo ir girdėdavo. Pats sau pasakodamas savo sukurtas istorijas, jis kartais užmiršdavo viską aplink ir tik pabaigoje tarsi pabusdavo iš sapno. O šita knyga buvo lygiai tokia kaip ir jo paties istorijos! Skaitydamas jis girdėjo ne tik storų kamienų girgždėjimą ir vėjo šniokštimą medžių viršūnėse, bet ir skirtingus keturių juokingų žygūnų balsus, net įsivaizdavo užuodžias samanų ir miško žemės kvapą.

Klasėje netrukus turėjo prasidėti gamtos pamoka, beveik per visą ją reikėtų vardinti žiedynus ir kuokelius. Bastijanas džiaugėsi, kad jis tupi

čia savo slėptuvėje ir gali skaityti. Jo nuomone, tai buvo pati ta knyga jam, pati pati ta!

Po savaitės Vušvuzulis, mažasis naktinis kaukas, pirmas pasiekė tikslą. Veikiau tarėsi pirmas pasiekęs, nes jis skrido oru.

Buvo saulės laidos valanda, ir debesis vakaro danguje atrodė kaip skystas auksas, kai Vušvuzulis pastebėjo, kad jo šikšnosparnis jau sklendžia virš Labirinto. Taip vadinosi plati lyguma, išsidriekusi nuo horizonto ligi horizonto. Tai buvo ne kas kita, kaip ištisas didžiulis gėlynas, pilnas kvaišinančių kvapų ir pasakiškų spalvų. Tarp krūmų, gyvatvorių, pievų ir lysvių, kur žydėjo keisčiausios ir rečiausios gėlės, ėjo platūs keliai ir siauri takai. Jie buvo taip išmoningai ir painiai persipynę, kad visas laukas atrodė neįsivaizduojamo dydžio labirintas. Tasai labirintas, aišku, buvo įrengtas vien žaidimams ir pramogai, o ne ką nors paklaidinti ar, tarkim, gintis nuo priešų. Tam jis nebūtų tikęs. Vaikų Karalienei išvis nereikėjo nuo nieko saugotis. Visoje bekraštėje Fantazijos šalyje ji neturėjo priešų. Dėl vienos priežasties, kurią netrukus sužinosime. Visiškai be garso skrisdamas viršum Gėlių Labirinto ant savo šikšnosparnio, mažasis naktinis kaukas matė visokių keistų padarų. Vienoje laukymėje tarp alyvų ir blindžių krūmų vakaro saulėje žaidė būrelis jaunų vieneragių, o sykį jam net pasirodė, tarsi po milžinišku mėlynu varpeliu būtų išvydęs garsųjį paukštį feniksą savo lizde, tačiau visiškai tikras tuo nebuvo, o grįžti ir pažiūrėti taip pat nenorėjo, kad veltui negaištų laiko. Mat priešais jį Labirinto viduryje jau išniro nepaprastu baltumu švytintis Dramblio Kaulo bokštas. Fantazijos šalies širdis ir Vaikų Karalienės buveinė.

Žodis „bokštas“, ko gero, galėtų suklaidinti tą, kuris niekada nematė šios vietos, nes jis įsivaizduotų bažnyčios arba pilies bokštą. Dramblio Kaulo bokštas buvo didumu sulig miestu. Iš tolo jis atrodė lyg smailus aukštas kūgis, susisukęs kaip sraigės namelis ir savo viršūne remiantis debesis. Tiktai arčiau priėjus buvo galima atskirti, kad tą milžinišką cukrinę kepurę sudaro daugybė vienas ant kito lipančių ir susijungiančių bokštų, bokštelių, kupolų, stogų, erkerių, terasų, vartų, skliautų, baliustradų ir laiptų. Viskas buvo iš baltų balčiausio nuostabaus dramblio kaulo,

o kiekviena smulkmena taip meniškai išraižyta, jog galėjai palaikyti plo-
niausių nėrinių raštais.

Visuose tuose pastatuose gyveno rūmų svita, supanti Vaikų Karalienę, tarnai ir tarnaitės, išmintingos moterys ir astrologai, magai ir juokdariai, virėjai ir akrobatai, lyno šokėjos ir pasakininkai, šaukliai, sodininkai, sargai, siuvėjai, batsiuviai ir alchemikai. Pačiame viršuje, didžiulio bokšto viršūnėje, baltos magnolijos pumpuro formos paviljone gyveno Vaikų Karalienė. Kai kuriomis naktimis, kai mėnulio pilnatis ypač ryškiai šviesdavo žvaigždėtame danguje, dramblio kaulo lapai plačiai išsiskleisdavo ir virsdavo puikiu žiedu, kurio viduryje sėdėdavo Vaikų Karalienė.

Mažasis naktinis kaukas nusileido su savo šikšnosparniu ant vienos žemutinės terasos, kur buvo tvartai jojamiems gyvuliams. kažkas, matyt, davė žinią, jog jis atvyksta, nes jo jau laukė penki karališkieji gyvulių prižiūrėtojai. Jie padėjo jam nultipti nuo šikšnosparnio, nusilenkė ir paskui tylomis padavė tradicinį sutikimo gėrimą. Kad nepažeistų ceremonijos, Vušvuzulis tiktai truputį gurkštelėjo iš dramblio kaulo taurės ir grąžino ją atgal. Kiekvienas prižiūrėtojas taip pat patraukė po gurkšnį, tada jie visi vėl nusilenkė ir su šikšnosparniu dingo tvartuose. Visa tai vyko tylomis.

Atsidūręs savo vietoje, šikšnosparnis neprisilietė nei prie gėrimo, nei prie maisto, tiktai tuojau susisuko, pakibo žemyn galva ant kablio ir pavargęs giliai užmigo. Naktinis kaukas šiek tiek per daug nuvargino. Prižiūrėtojai paliko jį ilsėtis ir ant galų pirštų pasišalino.

Tame tvarte, beje, buvo dar daug kitų jojamų gyvulių: vienas rožinis ir vienas melsvas dramblys, milžiniškas paukštis grifas, kurio priekinė dalis buvo kaip erelio, o likusioji liūto, baltas sparnuotas arklys, kurio vardas anksčiau buvo žinomas ir už Fantazijos šalies ribų, tačiau dabar yra pamirštas, keli skraidantys šunys, taip pat keli šikšnosparniai, net keli laumžirgiai ir drugiai ypač mažiems raiteliams. Gretimuose tvartuose buvo ir kitų jojamų gyvulių, kurie ne skraidė, o bėgiojo, ropojo, šokinėjo ar plaukė. Kiekvieną iš jų prižiūrėjo bei saugojo visi kiti žmonės.

Paprastai čia, matyt, aidėdavo visokiausi balsai: riaumojimas, klyksmas, švilpimas, plepsėjimas, kvaksėjimas ir gagenimas. Bet dabar buvo visiškai tylu.

Mažasis naktinis kaukas tebestovėjo toje vietoje, kur jį paliko prižiūrėtojai. Staiga jis pasijuto prislėgtas ir nusiminęs, bet gerai nežinojo kodėl. Ir pats jautėsi labai pavargęs po ilgos kelionės. Jo nedžiugino net tai, kad atėjo pirmas.

– Ei, – netikėtai jis išgirdo plepsintį balselį, – ar čia tik ne mano draugas Vušvuzulis? Kaip puiku, kad jūs pagaliau atsiradote.

Naktinis kaukas apsidairė, ir jo mėnuliškos akys sublizgo iš nuostabos, nes ant baliustrados, nerūpestingai atsirėmęs į dramblio kaulo vazoną, stovėjo mažylis Ukiukas ir mojo savo raudonu cilindru.

– Uhu! – ištarė priblokštas naktinis kaukas ir po valandėlės pakartojo, – uhu!

Mat nieko protingesnio nesugalvojo.

– Kitų dviejų, – pareiškė mažylis, – iki šiol nėra. Aš jau nuo vakar ryto čia.

– Kaip – uhu! – kaip jums tai pavyko? – paklausė naktinis kaukas.

– Na, – tarė mažylis ir truputį iš aukšto nusišypsojo, – aš juk sakiau jums, kad mano sraigė lenktyninė.

Naktinis kaukas savo maža rausva rankute pasikasė juodus pakaušio gaurus.

– Man reikia tuojau pat pamatyti Vaikų Karalienę, – pasakė jis verksmingu balsu.

Mažylis pažiūrėjo į jį nusteбęs.

– Hm, – tarė jis, – aš jau vakar paprašiau priimamas.

– Pasiprašėte priimamas? – paklausė naktinis kaukas. – O ar negalima iškart pas ją pakliūti?

– Bijau, kad ne, – suplepsėjo mažylis, – reikia ilgai laukti. Rūmuose – kaip čia pasakius – neregėtas žygūnų susitelkimas.

– Uhu, – sudejavo naktinis kaukas, – kodėl?

– Bus geriausia, – sučerškė mažylis, – jeigu pats pasižiūrėsite. Eime, mielas Vušvuzuli, eime!

Ir jie abu nuėjo.

Pagrindinė gatvė, vis siaurėjančia spirale besiraitanti į viršų aplink Dramblio Kaulo bokštą, buvo pilna prisigrūdusi keistų padarų. Milžiniški turbanais pasipuošę džinai, mažučiai aitvarai, trigalviai troliai, barzdoti

nykštukai, švytinčios fėjos, ožiakojai faunai, laukinukės, apžėlusios auk-siniu garbiniuotu kailiu, mirguliuojančios sniego dvasios ir daugybė kitų būtybių ropštėsi gatve į viršų ir leidosi žemyn, stovėjo grupėmis ir tyliai kalbėjosi arba tylomis kiūtojo ant žemės ir liūdnei žvelgė priešais save.

Jas pamatęs Vušvuzulis sustojo.

– Uhu! – tarė jis. – Kas gi čia darosi? Ką jie visi čia veikia?

– Tai pasiuntiniai, – tyliai paaiškino Ukiukas, – atvykę iš visų Fanta-zijos šalies kraštų. Visi jie atnešė tą pačią žinią. Aš jau su daugeliu iš jų kalbėjau. Atrodo, kad visur bus kilęs tas pats pavojus.

Naktinis kaukas giliai ir sunkiai atsiduso.

– O ar žinoma, – paklausė jis, – kas tai per pavojus ir iš ko jis kyla?

– Bijau, kad ne. Niekas negali paaiškinti.

– O pati Vaikų Karalienė?

– Vaikų Karalienė, – tyliai atsakė mažylis, – serga, labai labai serga. Galbūt iš čia ir ta nesuprantama nelaimė, ištikusi Fantazijos šalį. Tačiau iki šiol nė vienas iš daugybės gydytojų, susirinkusių viršuje rūmuose prie Magnolijų paviljono, nesuprato, nuo ko ji susirgo ir ką reikia daryti. Niekas nežino vaisto.

– Tai, – dusliai ištarė naktinis kaukas, – uhu! – yra siaubinga.

– Taip, – sutiko mažylis, – teisybė.

Todėl Vušvuzulis kol kas nesiryžo prašytis priimamas Vaikų Kara-lienės.

Beje, po dviejų dienų atsirado žaltvykslė Blubas, aišku, pasiklydęs ir per tai sukoręs milžinišką aplinkinį kelią. Ir galų gale – dar po trijų die-nų – pasirodė uolų graužikas Pjornrachcarkas. Jis atšlumsėjo pėsčias, nes staiga pajutęs vilkišką alkį sukirto savo akmeninį dviratį, taip sakant, kaip kelionės davinį.

Ilgai laukdami priėmimo, tie keturi tokie skirtingi pasiuntiniai nuošir-džiai susidraugavo ir vėliau laikėsi krūvoje. Tačiau tai jau kita istorija ir bus papasakota kitąsyk.

Gyvenimo vandenys

varbdamas nuo nežinia ko, bevardis berniukas pakilo ir žengė prie Atrėjo. Paskui sustojo. Atrėjas nieko nedarė, tik ramiai ir įdėmiai žiūrėjo į jį. Žaizda jo krūtinėje jau nebekraujavo.

Jie ilgai stovėjo viens prieš kitą, ir nė vienas netarė nė žodžio. Buvo taip tylu, kad abu girdėjo viens kito kvėpavimą. Bevardis berniukas lėtai pakėlė ranką ir nusiėmė nuo kaklo grandinę su Aurynu. Jis pasilenkė ir rūpestingai padėjo brangenybę ant sniego priešais Atrėją. Prieš tai darsyk pasižiūrėjo į dvi gyvates, šviesią ir tamsią, įsikandusias viena kitai į uodegą ir sudarančias ovalą. Ir atitraukė ranką.

Tą pačią akimirką auksinis Aurnas taip smarkiai sužibo, sutvisko, kad berniukas turėjo užsimerkti, lyg būtų pasižiūrėjęs į saulę. Kai vėl atsimerkė, pamatė, jog stovi salėje su kupolu, aukštu kaip dangaus skliautas. To pastato kvadrai buvo iš auksinės šviesos. O viduryje neišmatuojamos patalpos, didžiulės kaip miesto siena, gulėjo dvi gyvatės. Atrėjas, Fuchuras ir bevardis berniukas stovėjo vienas greta kito prie juodosios gyvatės galvos, apžiojusios baltosios gyvatės uodegą. Nejudri akis su vertikaliu vyzdžiu žiūrėjo į juos tris. Palyginti su ta akim, jie buvo mažuliukai, net laimės drakonas atrodė lyg baltas vikšras.

Nejudantys milžiniški gyvačių kūnai blizgėjo kaip nežinomas metalas, vienas juodas kaip naktis, kitas sidabrinis. Nuo nelaimės, kurią jos galėjo užtraukti, saugojo vien tai, kad jos laikė viena kitą. Jeigu pasileistų, pasauliui būtų galas. Tai buvo aišku kaip dieną.

Tačiau, ir neduodamos viena kitai pajudėti, jos saugojo Gyvybės vandenį. Mat tarp jų šniokštė galingas šaltinis, kurio srovė šokinėjo aukštyne žemyn ir krisdama virsdavo tūkstančiais vėlei išnykstančių figūrų, besikaitaliojančių taip greitai, kad akis nespėdavo sumatyti. Nuo putojančių vandenų kilo smulki migla, kurioje auksinė šviesa lūžinėjo visom vaivorykštės spalvom. Aplinkui sklido tūkstančio džiaugsmingų balsų užimas, leliavimas, dainavimas, juokas ir šūksmai.

Berniukas be vardo žiūrėjo į tą vandenį kaip mirštantis iš troškulio – bet kaip prie jo prieiti? Gyvatės galva nejudėjo.

Staiga Fuchuras pakėlė galvą. Jo rubininės akys ėmė blizgėti.

– Ar suprantat, ką sako vandenys? – paklausė jis.

– Ne, – atsakė Atrėjas, – aš nesuprantu.

– Nežinau kodėl, – sumurmėjo Fuchuras, – bet aš visai aiškiai suprantu. Galbūt todėl, kad esu laimės drakonas. Visos džiaugsmo kalbos giminingos.

– O ką sako vandenys? – paklausė Atrėjas.

Fuchuras įdėmiai pasiklausė ir lėtai, žodis po žodžio ėmė kartoti, ką išgirdo:

*Aš esu gyvybės vanduo,
iš savęs ištryškęs šaltinis,
tuo smarkiau į viršų veržiuos,
kuo daugiau jūs išgerti mėginat.*

Jis vėl valandėlę pasiklausė ir pasakė:

– Jie vis kartoja: „Gerk! Gerk! Daryk, ką nori!“

– Bet kaipgi mums prieiti? – paklausė Atrėjas.

– Jie klausia mūsų vardų, – tarė Fuchuras.

– Aš esu Atrėjas! – sušuko Atrėjas.

– Aš esu Fuchuras! – pasakė Fuchuras.

Bevardis berniukas tylėjo.

Atrėjas pasižiūrėjo į jį, paskui paėmė už rankos ir sušuko:

– Jis yra Bastijanas Baltazaras Buksas.

– Jie klausia, – išvertė Fuchuras, – kodėl jis pats nepasisako.

– Negali, – atsakė Atrėjas, – jis viską užmiršo.

Fuchuras valandėlę pasiklausė vandenų šniokštimo.

– Be atminties jis negalės įeiti į ovalą. Gyvatės jo nepraleis.

– Aš viską prisimenu, – sušuko Atrėjas, – viską, ką jis man pasakojo apie save ir savo pasaulį. Aš laiduoju už jį.

Fuchuras pasiklausė.

– Jie klausia... kuo remdamasis?

– Aš esu jo draugas, – atsakė Atrėjas.

Fuchuras vėl valandėlę klausėsi.

– Nežinia, ar to užteks, – sušnibždėjo jis Atrėjui. – Dabar jie kalba apie tavo žaizdą. Nori žinoti, iš kur ji.

– Mes abu buvom teisūs, – pasakė Atrėjas, – ir abu klydom. Bet dabar Bastijanas savo noru atidavė Auryną.

Fuchuras pasiklausė ir linktelėjo galva.

– Dabar jie sako, kad viskas gerai. Šita vieta yra Aurynas. Jie mus sveikina.

Atrėjas pasižiūrėjo į milžinišką auksinį kupolą.

– Kiekvienas iš mūsų, – sušnibždėjo jis, – nešiojo jį ant kaklo... net tu, Fuchurai, truputį.

Laimės drakonas davė jam ženklą, kad patylėtų, ir vėl pasiklausė vandenų dainavimo.

Paskui išvertė:

– Aurynas – tai durys, kurių ieškojo Bastijanas. Jis jas iš pat pradžių nešiojosi. Tačiau, sako jie, gyvatės nieko neduoda išsinešti iš Fantazijos. Todėl Bastijanas turi atiduoti viską, ką jam padovanojo Vaikų Karalienė. Kitaip negalės atsigerti Gyvybės vandens.

– Bet ji mus globoja, – sušuko Atrėjas, – argi jos pačios čia nėra?

– Jie sako, kad čia baigiasi Mėnuliukės galia. Ir ji vienintelė niekada negali įkelti čionai kojos. Ji negali įžengti brangenybės vidun, nes neįmanoma būti šalia savęs.

Atrėjas sutrikęs tylėjo.

– Dabar jie klausia, – toliau vertė Fuchuras, – ar Bastijanas pasiruošęs?

– Taip, – garsiai atsakė Atrėjas, – jis pasiruošęs.

Tą akimirką milžiniška gyvatės galva ėmė labai lėtai kilti į viršų, nepaleisdama iš burnos baltosios gyvatės uodegos. Didžiuliai kūnai išlinko ir galų gale virto aukštais vartais, kurių viena pusė buvo juoda, kita balta. Atrėjas paėmė Bastijaną už rankos ir, įėjęs pro tuos šiurpius vartus, privedė prie šaltinio, kuris dabar visu savo grožiu ir puikybe teliuškavo prieš juos. Fuchuras sekė jiems iš paskos. Jie ėjo artyn, o nuo Bastijano sulig kiekvienu žingsniu vis krito puikiosios Fantazijos šalies dovanos. Iš gražaus, stipraus ir bebaimio didvyrio jis vėl virto mažu, storu ir baugščiu berniuku. Net drabužiai, Joro Minroude beveik sudriskę į skutus, išnyko ir pavirto į nieką. Taip pagaliau nuogut nuogutėlis jis atsidūrė priešais didelį auksinį ratą, kurio viduje lyg krištolinis medis tryško Gyvybės vanduo.

Tą paskutinę akimirką, kai prarado visas Fantazijos dovanas ir dar neatgavo atminties apie savo kraštą ir patį save, jis buvo perdėm sutrikęs ir nežinojo, kuriame pasaulyje jo vieta, ar jis pats iš tikrųjų yra.

Bet paskui paprasčiausiai šoko į tyrą kaip krištolas vandenį ir ėmė jame vartytis, prunkšti, taškytis ir gaudyti burna iš viršaus krintančius mirguliuojančius purslus. Jis gėrė ir gėrė, kol galutinai numalšino troškulį. Ir džiaugsmas apėmė jį nuo kojų iki galvos, džiaugsmas gyventi ir džiaugsmas būti pačiam savimi. Mat dabar jis jau žinojo, kas toks yra ir kur jo vieta. Jis jautėsi tarsi ką tik gimęs. Gražiausia, kad jis norėjo būti tas, kas buvo. Jeigu būtų galėjęs rinktis iš daugelio galimybių, tai būtų pasirinkęs kaip tik šitą. Mat dabar žinojo: pasaulyje yra tūkstančių tūkstančiai būdų džiaugtis, tačiau iš esmės visi jie susilieja į vieną – džiaugsmą mylėti. Ir viena, ir kita reiškė tą patį.

Ir vėliau, kai Bastijanas seniai buvo grįžęs į savo pasaulį, kai užaugo ir galų gale paseno, tas džiaugsmas jo daugiau nebepaliko. Ir sunkiausiais savo gyvenimo laikais jis išsaugojo dvasios skaidrumą, kuris neleido užgesti jo šypsenai ir guodė žmones.

– Atrėjau! – sušuko jis draugui, kuris su Fuchuru stovėjo prie didelio auksinio rato krašto. – Eikš ir tu! Eikš! Gerk! Tai nuostabu!

Atrėjas juokdamasis papurtė galvą.

– Ne, šuktelėjo jis, – šįkart mes tikrai tavo palyda.

– Šįkart? – paklausė Bastijanas. – Ką tu nori tuo pasakyti?

Atrėjas susižvalgė su Fuchuru, paskui tarė:

– Sykį mes jau buvom čia. Tik iškart neatpažinom šios vietos, nes tąsyk buvom pristatyti čionai miegantys ir paskui vėl išnešti. Tačiau dabar prisiminėm.

Bastijanas išlipo iš vandens.

– Aš jau vėl žinau, kas esu, – pasakė jis švytėdamas iš džiaugsmo.

– Taip, – tarė Atrėjas ir linktelėjo galva, – dabar aš tave atpažinau. Dabar atrodai kaip tada, kai mačiau tave Stebuklingojo Veidrodžio vartuose.

Bastijanas pasižiūrėjo į putojantį, mirguliuojantį vandenį.

– Aš norėčiau jo parnešti savo tėvui, – sušuko jis perrėkdamas triukšmą, – bet kaip?

– Manau, kad tai neįmanoma, – atsakė Atrėjas, – juk per Fantazijos slenkstį nieko negalima išnešti.

– Bastijanui galima! – pareiškė Fuchuras, kurio balsas dabar vėl skambėjo kaip bronzinis varpas. – Jis žinos, kaip tai padaryti!

– Tu tikras laimės drakonas! – pasakė Bastijanas.

Fuchuras davė jam ženklą, kad patylėtų, ir įsiklausė į tūkstančiabalsį šniokštimą.

Paskui paaiškino:

– Vandenys sako, kad dabar tau jau reikia keliauti, mums taip pat.

– Kurgi man eiti? – paklausė Bastijanas.

– Pro kitus vartus, – išvertė Fuchuras, – tenai, kur guli baltoji gyvatės galva.

– Gerai, – tarė Bastijanas, – bet kaip aš išeisiu? Baltoji galva nejudą.

Baltosios gyvatės galva iš tikrųjų gulėjo nejudėdama. Ji laikė burnoje juodosios gyvatės uodegą, ir jos milžiniška akis spoksojo į Bastijaną.

– Vandenys klausia, – paskelbė Fuchuras, – ar tu pabaigai visas istorijas, kurias pradėjai Fantazijoje?

– Ne, – atsakė Bastijanas, – apskritai nė vienos nebaigiau.

Fuchuras valandėlę pasiklausė. Iš jo veido tapo aišku, kad jis suglumęs.

– Jie sako, kad jei taip, baltoji gyvatė tavęs nepraleis. Tu privalai grįžti į Fantaziją ir viską užbaigti.

– Visas istorijas? – sulemeno Bastijanas. – Tada aš niekada nesugrįšiu. Viskas buvo veltui.

Fuchuras įdėmiai klausėsi.

– Ką jie sako? – nekantravo Bastijanas.
– Tylėk! – sudraudė jį Fuchuras.
Po valandėlės jis atsiduso ir tarė:
– Jie sako, kad nieko nepakeisi, nebent atsirastų toks, kuris apsiimtų už
tave tai padaryti.
– Tačiau istorijų daug, – sušuko Bastijanas, – ir iš kiekvienos atsiranda
naujos. To niekas negali apsiimti.
– Gali, – pasakė Atrėjas, – aš apsiimu.
Bastijanas pasižiūrėjo į jį negalėdamas ištarti nė žodžio.
Paskui puolė jam ant kaklo ir sulemenos:
– Atrėjau, Atrėjau! Aš to niekada nepamiršiu!
Atrėjas nusišypsojo.
– Gerai, Bastijanai, tada nepamirši ir Fantazijos.
Paskui broliškai plekštelėjo Bastijanui per skruostą, apsigrėžė ir nuėjo
prie vartų su juodąja gyvatės galva, kurie dar tebebuvo iškilę virš žemės
kaip tą akimirką, kai jie įžengė į ovalą.
– Fuchurai, – nerimo Bastijanas, – kaipgi jūs užbaigsit tai, ką aš jums
palieku?
Baltasis drakonas mirktelėjo rubinine akim ir atsakė:
– Laimingai, berneli! Laimingai!
Ir nusekė paskui savo šeimnininką ir draugą.
Bastijanas akimis palydėjo juos, grįžtančius pro vartus atgal į Fantazi-
ją. Abu darsyk atsisuko ir pamojo jam. Paskui juodoji gyvatės galva ėmė
leisti, kol vėl atsigulė ant žemės. Ir Bastijanas jau nebematė Atrėjo su Fu-
churu.
Jis liko vienas.
Paskui atsisuko į kitą, baltąją, gyvatės galvą ir išvydo, kad ši jau pakilo
ir iš gyvačių kūnų susidarė tokie pat vartai kaip ir pirmiau anoj pusėj.
Jis greit pasisėmė abiem rankom Gyvybės vandens ir leidosi prie tų
vartų. Už jų buvo tamsa.
Bastijanas puolė į ją... ir krito į tuštumą.
– Tėte! – sušuko jis. – Tėte!.. Aš... esu... Bastijanas... Baltazaras...
Buksas!

– Tète! Tète!.. Aš esu Bastijanas... Baltazaras... Buksas!

Tebešaukdamas tuos žodžius, jis kaip niekur nieko vėl pasijuto besas ant mokyklos aukšto, iš kur kažkada, labai seniai, iškeliavo į Fantaziją. Jis atpažino tą vietą ne iškart ir išvydo jį supančius keistus daiktus – žvėrių iškamšas, griaučius ir paveikslus, net akimirką abejojo, ar dar nėra Fantazijoje. Bet paskui pamatė savo portfelių, surūdijusią septynšakę žvakidę su užgesusiomis žvakėmis ir suprato, kur yra.

Kažin, kiek laiko praėjo nuo tada, kai jis iš čia pradėjo savo didžiąją kelionę po „Begalinę istoriją“? Kelios savaitės? Mėnesiai? Galbūt metai? Kartą jis buvo skaitęs apie vieną žmogų, kuris išbuvo užburtoje oloje valandą, o kai grįžo, buvo praėję šimtas metų, ir iš visų žmonių, kuriuos pažinojo, gyveno tik vienas, tada buvęs mažas vaikas, o dabar karštinčius.

Pro stoglangį krito pilka dienos šviesa, bet negalėjai suprasti, ar čia rytas, ar popietė. Ant aukšto buvo baisiai šalta, lygiai kaip tą naktį, kai Bastijanas iš čia išėjo. Jis išsikapanojo iš dulkėtų kariškų antklodžių, po kuriom gulėjo, apsiavė batus, apsivilko paltą ir nusistebėjo pajutęs, kad jie drėgni, kaip tą dieną, kaip taip lijo. Bastijanas užsikabino ant pečių portfelio diržą ir ėmė ieškoti knygos, kurią tada pavogė ir nuo kurios viskas prasidėjo. Jis buvo tvirtai pasiryžęs grąžinti ją tam bambekliui po-nui Koreanderiui. Tegu jis už vagystę jį nubaus, įskųs policijai ar ką nors blogiau padarys, niekas negalėjo taip greitai įbauginti žmogaus, patyrusio tiek nuotykių kaip Bastijanas. Tačiau knygos niekur nebuvo. Bastijanas ieškojo ir ieškojo, išknaisiojo visas antklodes ir apžiūrėjo visus kampus. Niekas negelbėjo. „Begalinė istorija“ buvo dingusi.

– Na, gerai, – pagaliau tarė sau Bastijanas, – tada taip ir pasakysiu, kad dingo. Jis, žinoma, nepatikės. Bet ką aš galiu padaryti? Kaip bus, taip bus. Ir ką gali žinoti, ar jis išvis atsimins po tiek laiko? Galbūt ir to knygyno jau nebėra?

Tai tuojau turėjo paaiškėti, mat pirma jam reikėjo pereiti mokyklą. Jei-gu nepažins sutiktų mokytojų ir vaikų, tai žinos, ko reikia tikėtis.

Bet kai Bastijanas atidarė palėpės duris ir nulipo į mokyklos koridorius, tenai jį pasitiko visiškai tylą. Visame pastate, rodės, nebuvo nė gyvos dvasios. Ir vis dėlto mokyklos bokšto laikrodis kaip tik išmušė devynias. Taigi buvo rytas, ir pamokos turėjo būti seniai prasidėjusios. Bastijanas

kyštelėjo galvą į kelias klases, tačiau visur buvo kaip iššluota. Priėjęs prie lango ir pasižiūrėjęs į gatvę, jis pamatė tenai kelis žmones ir automobilius. Tad pasaulis bent jau nebuvo išmiręs.

Jis nubėgo laiptais prie paradinių durų ir pabandė jas atidaryti, tačiau durys buvo užrakintos. Tada priėjo prie ūkvedžio buto durų, paskambino, pabeldė, bet niekas nė nekrepštelėjo.

Bastijanas susimąstė. Jis negalėjo laukti, kol kas nors galbūt ateis. Jis norėjo kuo greičiau atsidurti pas tėvą, nors ir buvo išlaistęs Gyvybės vandenį.

Gal atsidaryti langą ir tol šaukti, kol kas nors išgirs ir pasirūpins, kad durys būtų atrakintos? Ne, tai atrodė gėdinga. Tada jam toptelėjo, kad galėtų išlipti pro langą. Jie atsidarė iš vidaus. Tačiau pirmojo aukšto langai buvo su grotomis. Paskui prisiminė, kad žiūrėdamas į gatvę iš antrojo aukšto pastebėjo pastolius. Matyt, išorinė mokyklos siena buvo tinkuojama.

Bastijanas vėl užkopė į antrąjį aukštą ir priėjo prie lango. Lango atsidarė, ir Bastijanas išlipo.

Pastoliai buvo iš statmenų kuolų, tarp kurių tam tikrais tarpais buvo permestos lentos. Jos siūbavo nuo Bastijano svorio. Akimirką jam susisuko galva ir suėmė baimė, bet jis pergalėjo ir viena, ir antra. Buvusiam Perelino valdovui tai nieko nereiškė, – nors jis nebeturėjo stebuklingos jėgos ir sunkus, storas kūnas truputį trukdė. Ramiai ir atsargiai ieškodamas atramos kojomis ir rankomis, jis ėmė leisti statmenais kuolais. Sykį įsivarė rakštį, tačiau į tokias smulkmenas jis jau nebekreipė dėmesio. Truputį suplukęs ir šnupuodamas, tačiau gyvas ir sveikas pasiekė žemę. Niekas jo nepastebėjo.

Bastijanas pasileido namo. Plunksninė ir knygos portfelyje bildėjo į jo žingsnių taktą, ėmė durti šoną, bet jis bėgo toliau. Norėjo kuo greičiau pamatyti tėvą.

Kai pagaliau atsidūrė prie namo, kuriame gyveno, akimirką vis dėlto stabtelėjo ir pasižiūrėjo į langą, kur buvo tėvo laboratorija. Ir tada širdį staiga sugniaužė baimė, nes pirmąsyk pagalvojo, kad gali nerasti tėvo.

Tačiau tėvas buvo namie ir, matyt, pastebėjo jį atbėgant, nes kai Bastijanas užlėkė laiptais, jis išėjo jo pasitikti. Jis iškėlė rankas, ir Bastijanas puolė jam į glėbį. Tėvas pakėlė jį ir nusinešė į kambarį.

– Bastijanai, vaikeli, – vis kartojo jis, – mano mielas, mielas berniuk, kurgi tu buvai? Ir kas tau atsitiko?

Tiktai kai jie jau sėdėjo prie virtuvės stalo ir vaikas gėrė karštą pieną ir valgė rytmečio bandeles, tėvo rūpestingai storai suteptas sviestu ir medum, Bastijanas pastebėjo, koks išblyškęs ir liesas tėvo veidas. Jo akys buvo paraudusios, smakras neskustas. Tačiau šiaip atrodė toks pat kaip anuomet, kai Bastijanas išėjo iš namų. Jis taip jam ir pasakė.

– Anuomet? – pakartojo nusteбęs tėvas. – Ką tu nori tuo pasakyti?

– Kiek gi manęs čia nebuvo?

– Nuo vakar dienos, Bastijanai. Nuo to laiko, kai išėjai į mokyklą. Kai negrįžai, aš paskambinau mokytojams ir sužinojau, kad tu išvis nebuvai mokykloj. Aš visą dieną ir naktį tavęs ieškojau, vaikeli. Pranešiau policijai, nes jau maniau, kad kas bloga atsitiko. Dieve, Bastijanai, kurgi tu buvai? Aš vos iš proto dėl tavęs neišėjau. Pasakyk gi man!

Ir Bastijanas ėmė pasakoti, ką buvo patyręs. Jis pasakojo labai smulkiai, ir tai truko daug valandų.

Tėvas kaip niekad įdėmiai klausėsi. Jis suprato, ką Bastijanas jam pasakoja.

Apie pietus jis sykį jį nutraukė, bet vien tam, kad paskambintų policijai ir praneštų, jog sūnus grįžo ir viskas gerai. Paskui jis paruošė abiem pietus, ir Bastijanas kalbėjo toliau. Jau ėmė temti, kai Bastijanas priėjo prie Gyvybės vandens ir papasakojo, kaip norėjo parnešti jo tėvui, bet paskui išlaistė.

Virtuvėje buvo jau beveik visai tamsu. Tėvas sėdėjo nejudėdamas. Bastijanas atsistojo ir įjungė šviesą. Ir pamatė tai, ko niekad nebuvo matęs.

Tėvo akyse blizgėjo ašaros.

Ir jis suprato, kad jam vis dėlto pavyko atnešti Gyvybės vandens.

Tėvas tylomis pasisodino sūnų ant kelių ir priglaudė prie krūtinės, ir jie ėmė viens kitą glostyti.

Jie ilgai taip sėdėjo, paskui tėvas giliai atsiduso, pasižiūrėjo į Bastijaną ir nusišypsojo. Tai buvo pati laimingiausia šypsena, kokią berniukas buvo matęs jo veide.

– Nuo šiol, – pasakė tėvas visai kitokiu balsu, – nuo šiol tarp mūsų viskas bus kitaip, ar ne?

Bastijanas linktelėjo. Jo krūtinė buvo pernelyg kupina jausmų, kad galėtų ką nors ištarti.

Kitą rytą iškrito sniegas. Minkštas ir švarus gulėjo jis ant Bastijano kambario palangės. Visi gatvės triukšmai buvo prislopę.

– Žinai ką, Bastijanai, – linksmai pasakė tėvas pusryčiaujant, – man atrodo, kad mudu turim rimtą progą švęsti. Tokia diena kaip šiandien būna tikrai kartą gyvenime... o kitiems išvis nebūna. Todėl siūlau padaryti ką nors nepaprasta. Aš šiandien nieko nedirbsiu, o tu neik į mokyklą. Aš tau parašysiu raštelį. Kaip tu manai?

– Į mokyklą? – paklausė Bastijanas. – Argi į ją reikia eiti? Kai aš vakar po ją ląksčiau, tenai nebuvo nė gyvos dvasios. Net ūkvedžio.

– Vakar? – pakartojo tėvas. – Bet juk vakar buvo pirmas advento sekmadienis, Bastijanai.

Berniukas susimąstęs maišė kakavą. Paskui tyliai tarė:

– Man atrodo, kad turės praeiti šiek tiek laiko, kol aš vėl prie visko priprasiu.

– Na, taip, – tarė tėvas ir linktelėjo galva, – ir todėl mes šiandien pasidarysim šventę. Kas tau labiausiai patiktų? Galėtume kur nors paiškylauti arba nuvažiuoti į zoologijos sodą, ką? Per pietus iškelsim tokią puotą, kurios pasaulis nematė. Popiet eitume į krautuves, ko tik norėsi, nupirksiu. O vakare... galbūt į teatrą?

Bastijano akys sublizgėjo, bet paskui jis ryžtingai pasakė:

– Tačiau pirma man reikia ką kita atlikti. Turiu nueiti pas poną Koreanderį ir pasakyti jam, kad pavogiau ir pamečiau knygą.

Tėvas suėmė Bastijano ranką.

– Klausyk, Bastijanai, jeigu nori, aš už tave nueisiu.

Bastijanas papurtė galvą.

– Ne, – pasakė jis, – tai mano reikalas. Aš viską pats sutvarkysiu. Ir geriau tuojau pat.

Jis atsistojo ir apsivilko paltą. Tėvas nieko nesakė, tačiau žiūrėjo į sūnų nustebęs ir su pagarba. Anksčiau jis niekada taip nesielgdavo.

– Man atrodo, – ištare jis pagaliau, – kad ir man reikės laiko prie kai ko priprasti.

– Aš greit grįšiu, – šuktelėjo Bastijanas jau prieškambaryje, – tikrai ilgai neužtruksiu. Šįkart ne.

Kai Bastijanas atsidūrė prie pono Koreanderio knygyno, drąsa vis dėlto išgaravo. Jis pasižiūrėjo pro stiklą su įmantriom raidėm į parduotuvės vidų. Ponas Koreanderis kaip tik turėjo klientą, ir Bastijanas nusprendė geriau palaukti, kol jis išeis. Jis ėmė vaikštinėti priešais antikvariatą. Vėl pradėjo snigti.

Pagaliau klientas išėjo.

– Pirmyn! – įsakė sau Bastijanas.

Jis pagalvojo apie tai, kaip Goabo Spalvų dykumoj pasirodė Graogramanui, ir ryžtingai paspaudė rankeną.

Už knygų lentynos kitame tamsios patalpos gale pasigirdo kostelėjimas. Bastijanas priėjo artyn. Truputį pablyškęs, bet rimtas ir susikaupęs jis stovėjo priešais poną Koreanderį, kuris vėl, kaip ir per pirmą susitikimą, sėdėjo apšiurusiame odiniame kėdsle.

Bastijanas tylėjo. Jis tikėjosi, kad ponas Koreanderis paraudęs iš pykčio šoks ant jo ir ims šaukti: „Vagis! Nusikaltėlis!“ ar panašiai.

Tačiau senis tik rūpestingai ėmė degtis savo riestą pypkę, pro juokingus mažus akinius prisimerkė žiūrėdamas į berniuką. Kai pypkę pagaliau užsikūrė, jis valandėlę atkakliai papsėjo; paskui suurzgė:

– Na? Kas yra? Ko vėl atėjai?

– Aš... – pradėjo Bastijanas užsikirsdamas, – aš pavogiau iš jūsų knygą. Aš norėjau ją atnešti, bet negalėjau. Aš ją pamečiau, ar... šiaip ar taip, jos nebėr.

Ponas Koreanderis liovėsi papsėjęs ir išsiėmė pypkę iš burnos.

– Kokią knygą? – paklausė jis.

– Tą, kurią jūs skaitėte, kai aš čia andai buvau. Aš ją išsinešiau. Jūs nuėjote prie telefono, o ji liko čia ant fotelio, tai aš ją ir pasiėmiau.

– Taip, taip, – tarė Koreanderis ir atsikrenkštė. – Bet man netrūksta nė vienos knygos. Kokia gi tai buvo knyga?

– Ji vadinasi „Bėgalinė istorija“, – atsakė Bastijanas, – aptraukta vario spalvos šilku, o kai sukinėji, labai blizga. Ant viršelio dvi gyvatės, viena šviesi, kita tamsi, jos įsikandusios viena kitai į uodegą. Viduje spausdinta dviem spalvomis... su labai didelėmis gražiomis raidėmis skyrių pradžioje.

– Keistas dalykas! – tarė ponas Koreanderis. – Tokios knygos aš niekada neturėjau. Taigi tu negalėjai jos pavogti. Galbūt tu ją kitur nukniaukei?

– Tikrai ne! – įtikinėjo Bastijanas. – Jūs turite prisiminti. Tai... – jis padvejojo, bet paskui vis dėlto pasakė: – tai burtų knyga. Aš pats pakliuvau „Begalinėn istorijon“ ją beskaitydamas, o kai paskui išsikapsčiau, knyga buvo dingusi.

Ponas Koreanderis valandėlę žiūrėjo į Bastijaną pro akinių viršų.

– Ar tu tik nesišaipai iš manęs, ką?

– Ne, – atsakė Bastijanas beveik apstulbęs, – tikrai ne. Aš sakau tiesą. Kaipgi jūs nežinote?!

Ponas Koreanderis valandėlę pagalvojo, paskui papurtė galvą.

– Tu turi man viską smulkiau paaiškinti. Sėskis, berniuk. Prašom čionai!

Jis parodė pypkės kotu į antrą fotelį, stovėjusį priešais. Bastijanas atsėdo.

– Na va, – tarė ponas Koreanderis, – o dabar pasakok man, ką visa tai reiškia. Bet lėtai ir iš eilės, jeigu galima.

Ir Bastijanas ėmė pasakoti.

Jis nedėstė visko taip smulkiai kaip tėvui, bet ponas Koreanderis vis labiau domėjosi ir norėjo nuodugniai viską sužinoti, tai kol baigė, praėjo daugiau kaip dvi valandos. Nežinia kodėl, bet per visą tą laiką į antikvariatą neužėjo nė vienas žmogus.

Kai Bastijanas nutilo, ponas Koreanderis ilgai sėdėjo papsėdamas. Jis atrodė paskendęs mintyse. Pagaliau vėl atsikrenkštė, pasitaisė akinius, valandėlę pasižiūrėjo tiriamai į Bastijaną ir tarė:

– Viena yra aišku: tu nepavogei iš manęs tos knygos, nes ji nei mano, nei tavo, nei kieno nors kito. Jeigu aš neklystu, tai ji pati iš Fantazijos. Ką gali žinoti, gal kaip tik šią akimirką ją turi ir skaito kas nors kitas.

– Tai jūs manim tikite? – paklausė Bastijanas.

– Savaime suprantama,– atsakė Koreanderis, – kiekvienas protingas žmogus tikėtų.

– Atvirai kalbant, – tarė Bastijanas, – aš to nelaukiau.

– Yra žmonių, kurie niekada nepakliūs Fantazijon, – tarė ponas Koreanderis, – ir yra tokių, kurie gali, bet amžinai lieka tenai. Ir dar pasitaiko vienas kitas, kurie pabūna Fantazijoje ir grįžta atgal. Taip, kaip tu. Ir jie pagydo abu pasaulius.

– Ak, – pasakė Bastijanas ir truputį paraudo, – aš čia niekuo dėtas. Kad kiek, ir aš būčiau negrižęs. Jeigu ne Atrėjas, tikrai dabar amžinai tupėčiau Buvusių Karalių mieste.

Ponas Koreanderis linktelėjo ir susimąstęs patraukė pypkę.

– Hm, – sumurmėjo jis, – tu laimingas, kad turi draugą Fantazijoje. Tai ne kiekvienam duota.

– Pone Koreanderi, – paklausė Bastijanas, – iš kur jūs viską žinote? Aš norėjau pasakyti... ar jums teko būti Fantazijoje?

– Savaime suprantama, – atsakė ponas Koreanderis.

– Jei taip, – tarė Bastijanas, – turėtumėte pažinoti Mėnuliukę!

– Taip, žinoma, aš pažįstu Vaikų Karalienę, – pasakė ponas Koreanderis, – tik kitu vardu. Aš ją kitaip pavadinau. Tačiau tai nesvarbu.

– Tada turėtumėte žinoti ir tą knygą! – sušuko Bastijanas. – Tada jūs vis dėlto skaitėte „Begalinę istoriją“!

Ponas Koreanderis papurtė galvą.

– Kiekviena tikra istorija yra begalinė, – jis nužvelgė daugybę knygų, iki pat lubų sukrautų palei sienas, paskui parodė pypkės kotu į jas ir kalbėjo toliau: – Yra daug durų į Fantaziją, berniuk. Ir tokių užburtų knygų yra ne viena. Daugelis žmonių jų nepastebi. Mat viskas priklauso nuo to, į kieno rankas tokia knyga pakliūna.

– Jei taip, – „Begalinė istorija“ kiekvienam kitokia?

– Aš manau, – atsakė ponas Koreanderis, – yra ne vien knygos, yra ir kitokių galimybių pakliūti į Fantaziją ir grįžti atgal. Tu dar pajusi tai.

– Jūs taip manote? – paklausė Bastijanas viltingai. – Tačiau tada aš dar syk sutikčiau Mėnuliukę, o ją galima pamatyti tik vienas syk.

Ponas Koreanderis pasilenkė į priekį ir prislopino balsą.

– Paklausk prityrusio Fantazijos keliautojo, berniuk! Tai paslaptis, kurios Fantazijoje niekam nevalia žinoti! Jeigu pagalvosi, ir tu suprasi, kodėl taip yra. Mėnuliukės antrą kartą nepamatysi, tai teisybė... kol ji Mėnuliukė. Bet jeigu galėsi duoti jai kitą vardą, tai pamatysi. Ir kiek kartų tai pavyks, tiesyk bus pirmas ir vienintelis kartas.

Pono Koreanderio buldogišką veidą akimirką supo švelnus spindesys, daręs jį jauną ir beveik gražų.

– Ačiū, pone Koreanderi! – pasakė Bastijanas.

– Aš tau turiu padėkoti, berniuk, – atsakė ponas Koreanderis. – Man būtų malonu, jeigu tu kartais pas mane užsuktum ir mudu galėtume pasidalyti patyrimu. Žmonių, su kuriais galėtum pasišnekėti apie tokius dalykus, nėra daug.

Jis atkišo Bastijanui ranką.

– Sutarta?

– Sutarta, – atsakė Bastijanas, ir juodu sukirto rankom. – Dabar aš turiu eiti namo. Bet greit vėl jus aplankysiu.

Ponas Koreanderis palydėjo jį. Kai jie priėjo prie durų, Bastijanas pro atvirkščias raides ant stiklo pamatė, kad tėvas stovi kitoj gatvės pusėj ir laukia. Jo veidas švytėte švytėjo.

Bastijanas taip patraukė duris, kad žalvarinių varpelių kekė suskambo kaip padūkusi, ir puolė prie to švytinčio veido.

Ponas Koreanderis atsargiai uždarė duris ir palydėjo juos abu žvilgsniu.

– Bastijanai Baltazarai Buksai, – sumurmėjo jis, – jeigu aš neklystu, tai tu kam nors dar parodysi kelią į Fantaziją, ir tas žmogus parneš mums Gyvybės vandens.

Ir ponas Koreanderis nesuklydo. Tačiau tai jau kita istorija, ir ją čia ne vieta pasakoti.

Turinys

1. Fantazijos šaliai gresia pavojus
16
2. Atrejo pašaukimas
27
3. Senoji Morla
40
4. Ygramulė, kurios yra daug
52
5. Dvisėdžiai
60
6. Treji magiški vartai
68
7. Tylos balsas
80
8. Pameklių šalyje
94
9. Vaiduoklių miestas
104
10. Skrydis prie Dramblio Kaulo bokšto
116
11. Daikų Karalienė
126
12. Keliaujančio Kalno senis
136
13. Perelinas, nakties miškas
147

14. Goabas, Spalvų Dykuma
157
15. Graogramanas, Margaspalvė Mirtis
167
16. Sidabro miestas Amargantas
175
17. Drakonas didvyriui Hjynrekui
189
18. Acharajai
205
19. Kelionės draugai
216
20. Matanti Ranka
227
21. Žvaigždožių vienuolynas
242
22. Mūšis dėl Dramblio Kaulo bokšto
255
23. Buvusių Karalių miestas
272
24. Dama Ajuola
287
25. Paveikslų kasykla
301
26. Gyvenimo vandenys
311

„Begalinė istorija“ – tikra literatūros klasika, kuri ne vienam skaitytojui tapo mėgstamiausia vaikystės knyga. Fantazijos pasauliui gresia pavojus – įvairūs jos pakraščiai ima lėtai, bet nenumaldomai nykti, ir šio nykimo neišmanoma sustabdyti. Nebent atsirastų stebukladarys, kuris pajėgtų išgelbėti Fantaziją nuo pražūties. Jį surasti į Didžiąją Paiešką išsiunčiamas jaunas medžiotojas Atrėjas, turėsiąs apkeliauti neįtikimiausius Fantazijos kraštus ir įveikti didžiausius išbandymus.

Vokiečių rašytojas Michaelis Ende (1929–1995) parašė daug puikių knygų vaikams, nors niekada nelaikė savęs vaikų autoriumi ir teigė, kad jo kūryba skirta visiems. Kurdamas „Begalinę istoriją“ rašytojas nuogaštavo, kad gali iš tiesų nepavykti jos užbaigti, mat pagrindinis veikėjas Bastijanas Baltazaras Buksas niekaip nenorėjo palikti Fantazijos pasaulio ir reikalavo vis daugiau ir daugiau nuotykių. Knyga pakerėjo ne tik jos veikėjus, bet ir daugybę skaitytojų visame pasaulyje – „Begalinė istorija“ gavo ne vieną literatūrinį apdovanojimą, pagal ją sukurti net trys kino filmai.

Korektorė **Eglė Devižytė**

Maketavo **Lina Lukšaitė**

Tiražas **3000 egz.**

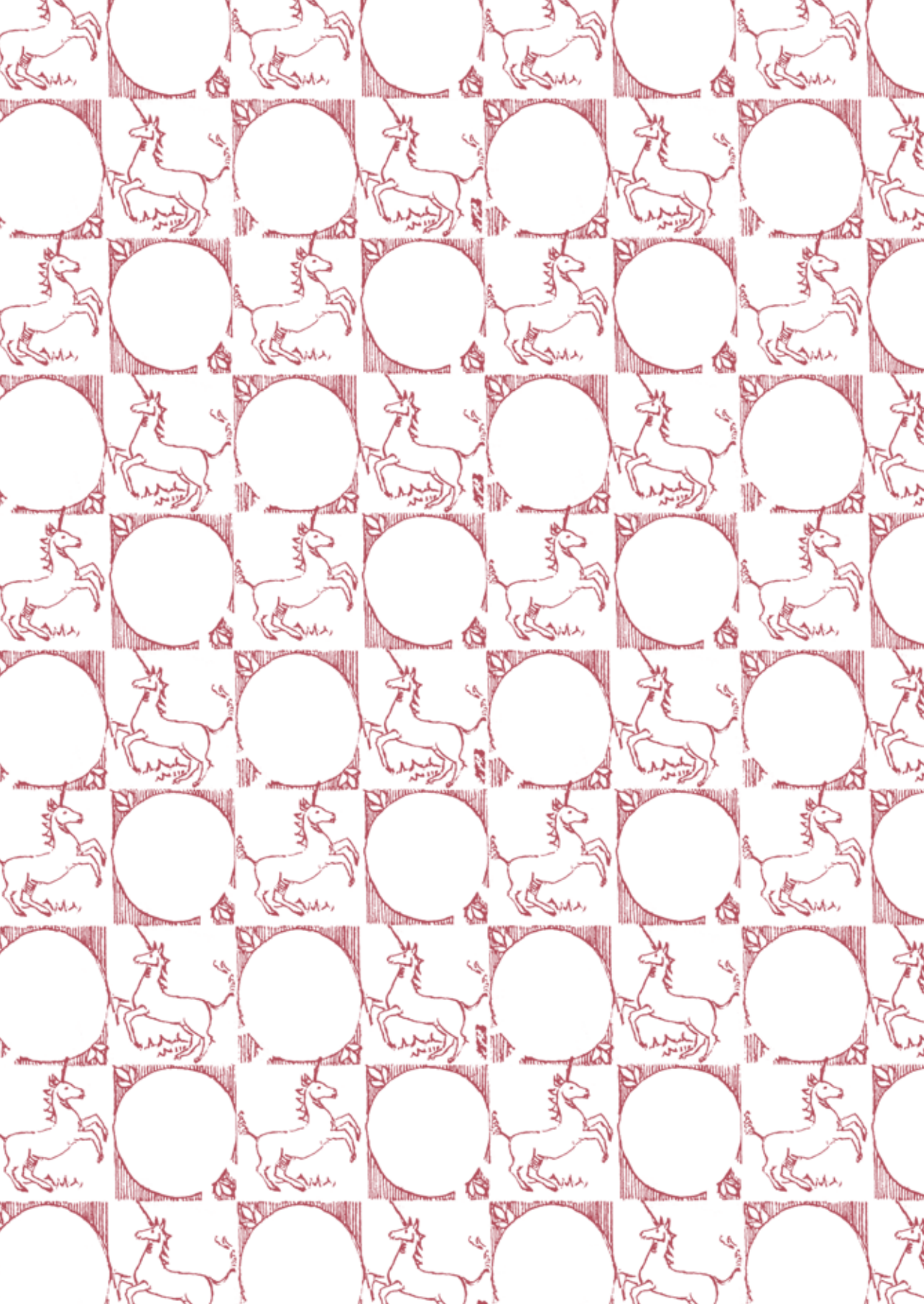
Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Yra žmonių, kurie niekada nepakliūs Fantazijon, ir yra tokių, kurie gali, bet amžinai lieka tenai. Ir dar pasitaiko vienas kitas, kurie pabūna Fantazijoje ir grįžta atgal. Ir jie pagydo abu pasaulius.

Yra knygų, kurios ne šiaip įtraukia. Jos ryte praryja skaitytoją ir paverčia jį ar ją tikru herojumi, nuo kurio priklauso visų pasaulių likimas.

Yra knygų, kurios užburia. Jas perskaitęs jau niekada nebebūni toks, kaip anksčiau.

Kaip tik tokią knygą dabar laikote rankose. Jūsų laukia nepamirštama kelionė po Fantazijos šalį, kur gyvena stebuklingos būtybės, tyko pavojingi siaubūnai ir laukia neįtikėtini nuotykių. O kad sektųsi, pakeliui jus lydės pats tikriausias laimės drakonas.

Bastijanas ilgai žiūrėjo į gyvates, šviesiąją ir tamsiąją, kandančias viena kitai į uodegą ir sudarančias ovalą. Paskui apvertė medalioną ir kitoje pusėje savo nuostabai rado užrašą. Jį sudarė trys trumpi žodžiai, įrėžti keistai raitytomis raidėmis:

Daryk,
Ka
Nori

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-538-8

9 786094 415388